

**PORT OF
GOTHENBURG**

The Port of Scandinavia

Bilaga 5

2019-02-11

Ärende – VD kommentarer

Bolaget gör bedömningen att handlingen kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Handlingen publiceras därför inte.

Frågor och förfrågningar rörande utlämnande av allmänna handlingar kan ställas till diarie@portgot.se

**PORT OF
GOTHENBURG**

The Port of Scandinavia

Bilaga 6

2019-02-11

Ärende – Redovisning årsbokslut 2018

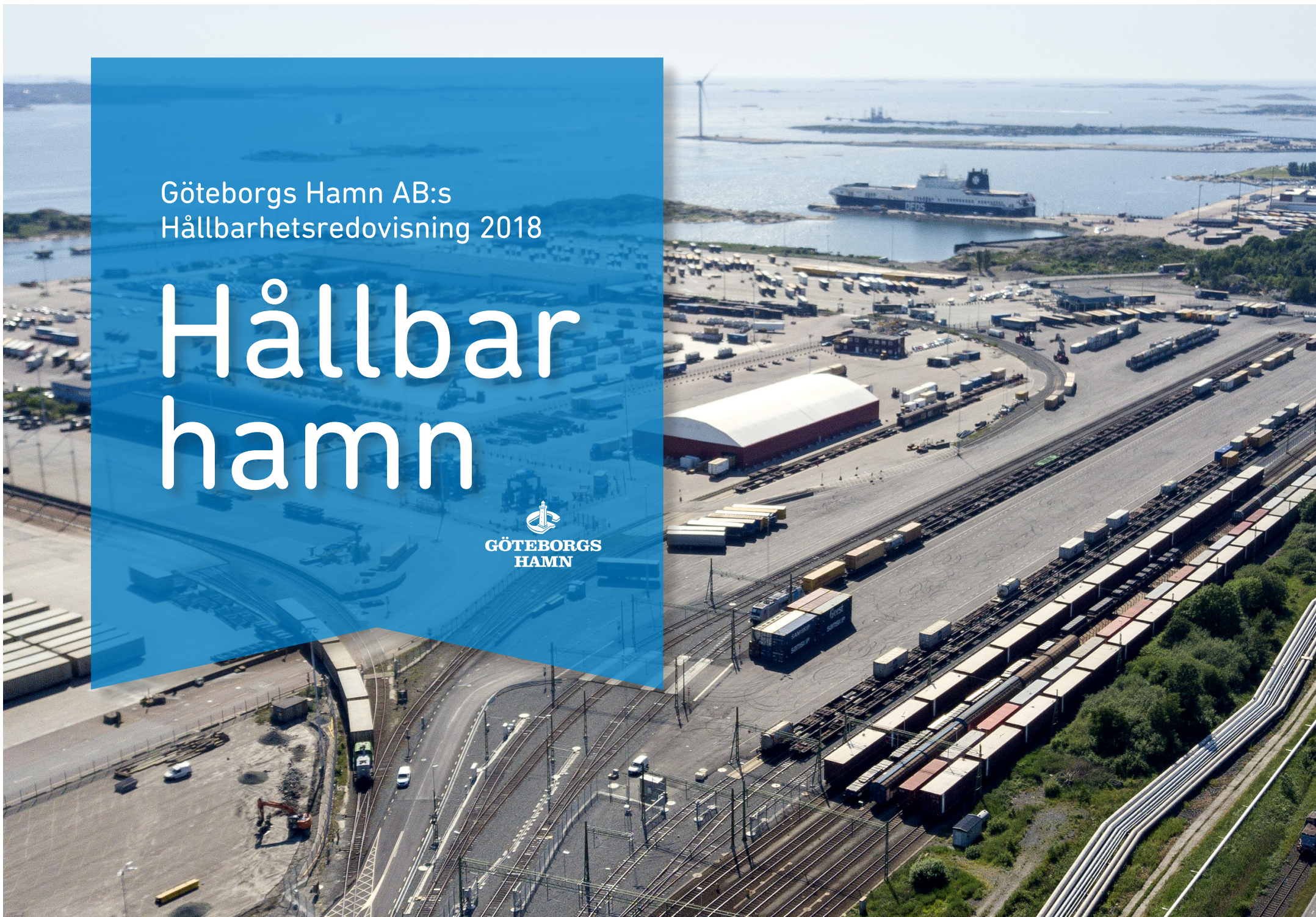
- Årsredovisning
- Årsrapport till Staden
- Återrapport Intern kontrollplan 2018
- Personaldata för bolag till årsredovisningen
- Uppföljning mål
- Redovisa större projekt

Bolaget gör bedömningen att handlingen kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Handlingen publiceras därför inte.

Frågor och förfrågningar rörande utlämnande av allmänna handlingar kan ställas till diarie@portgot.se

Göteborgs Hamn AB:s
Hållbarhetsredovisning 2018

Hållbar hamn

Innehåll

VD har ordet	sid 3
Om oss i Göteborgs hamn	5
Hamnen i korthet	7
Vår värdekedja	8
Så bidrar vi till FN:s hållbarhetsmål	10
Året 2018	11
Långsiktiga relationer	12
Så tycker våra kunder	13
Väsentliga hållbarhetsfrågor	14
Mål och utfall	15
VÅRT EKONOMISKA ANSVAR	17
VÅRT MILJÖANSVAR	24
VÅRT SOCIALA ANSVAR	31
HÅLLBARHETSSTYRNING	37
Nyckeltal	43
GRI-index	53
Revisorns yttrande	57

*”Vi skapar långsiktiga
förutsättningar för våra kunder
och partners att växa med oss.
Det sker och måste ske hållbart
– vi måste ta ansvar utifrån
den ekonomiska, miljömässiga
och sociala dimensionen.”*

Magnus Kårestedt, vd Göteborgs Hamn AB

Växande hamn

– möjligheter och utmaningar

2018 har varit ett händelserikt och spännande år för Göteborgs Hamn AB. Vi har sett ökande volymer och det bästa resultatet i hamnbolagets historia. Under året har Arkens kombiterminal och Amerikaterminalen invigts. Den nya hamnnära logistikparken har färdigställts för kommersiellt bruk och utbyggnaden av hamnterminalen Nya Arendal har fortsatt. Vi har också fått till stånd ett beslut om statlig medfinansiering till en farledsfördjupning, en viktig milstolpe för hamnbolaget. Vi fortsätter arbeta seriöst med hållbarhet och är stolta över hållbarhetsarbetet i bolaget.

Magnus Kårestedt, vd Göteborgs Hamn AB

UTVECKLING AV GODSNAVET

Under året kom det glädjande beskedet att svenska staten delfinansierar farledsfördjupningen, vilket är viktigt för godsnavets utveckling. Det finns en stark framtidstro och vi är inne i ett stort investeringsprogram med över 8 miljarder i investeringar i bolagets tioårsplan. Kommunstyrelsen fattade under året beslut om ett nytt ägardirektiv som är väldigt tydligt, framtåtriktat och bra. Här tydliggörs att hamnbolaget även ska arbeta med hamnnära logistikfastigheter. Affärsområdet är en viktig inkomstkälla och möjliggör för hamnbolaget att utveckla hamnen på det sätt vi vill. Logistikparken vid Halvorsäng har under året blivit klar för kommersiellt bruk. Här fyller vi ett marknadsbehov genom att tillhandahålla en halv miljon kvadratmeter hamnnära logistikmark som är mycket eftertraktad.

UTBYGGNAD AV TERMINALER

Arkens kombiterminal invigdes i februari 2018. På terminalen kan gods på ett effektivt sätt byta transportsätt alldeles intill hamnkanten. Den nya terminalen innebär högre godskapacitet, effektivare transporter och renare luft till följd av mindre lastbilstrafik. Byggnationen av hamnterminalen i Nya Arendal har påbörjats och ska genomföras med förorenade muddermassor som fyllnadsmassa. Vi tar alltså hand om ett miljöproblem på ett ansvarsfullt sätt. Utbyggnaden medför också att vi får fler hamnoperatörer, vilket bidrar till ökad konkurrens. Våra långsiktiga utbyggnadsplaner inkluderar även en ny terminal för skogsprodukter, Sveaterminalen, som pågår enligt plan.

HÖGA VOLYMER OCH STARK INDUSTRI

Vi kan konstatera att svensk industri under 2017 led av de konsekvenser som arbetsmarknadskonflikten i containerterminalen innebar. Göteborgs hamn upplevde det största volymtappet på containersidan i hamnens

historia. Under 2018 har arbetsmarknadens parter hittat en nationell lösning som nu föreslås bli lag. Vi har sett en stark återhämtningen i volymer och en ökning om 20 procent på containersidan, vilket är en tydlig indikation på att förtroendet för hamnen börjar återhämta sig. Hamnbolaget har sett fortsatt höga volymer i Energihamnen samt även för roro, färja och bilar. Göteborgs hamn kan ses som en spegling av hur det går för industrin i stort, och under 2018 har vi sett att det gått bra för industrin.

AKTIVT MILJÖARBETE

Vi arbetar långsiktigt och aktivt för att minimera miljöpåverkan från den egna verksamheten samt sjö- och landtransporter. Hamnbolaget är ett klimatneutralt bolag och verkar för en effektiv miljörabatt för fartyg samt fler elanslutningar. Därtill arbetar vi tillsammans med våra kunder för att tillhandahålla alternativa bränslen med mindre miljöpåverkan, exempelvis flytande naturgas (LNG) och flytande biogas (LBG). Under 2018 invigdes en särskild anläggning och tillhörande rörinfrastruktur i Energihamnen, som möjliggör att LNG kan tankas från landsidan samtidigt som fartyget lastar och lossar.

FOKUS PÅ SOCIALT ANSVAR

Hamnbolaget strävar efter att vara en inkluderande arbetsplats där ingen diskrimineras eller kränks och i år har vi arbetat med särskilt fokus på detta. Våra kärnvärden och uppförandekod värnar om en arbetsplats där alla ska känna sig trygga och behandlade på lika villkor oavsett kön, sexuell läggning, etnisk tillhörighet eller någon av de andra diskrimineringsgrunderna. Att vara en attraktiv, säker och ansvarsfull arbetsplats med nöjda medarbetare är en förutsättning för att lyckas med våra ambitioner att växa och stärka Sveriges port mot världen.

Kryssningsverksamheten har fått ett uppsving genom återinvigningen av den nygamla Amerikaterminalen vid Stigbergskajen.

OMCERTIFIERING OCH VARDAGSHJÄLTAR

Under 2018 har vi gjort en omcertifiering av ledningssystemet enligt ISO, vilket varit ett viktigt arbete som kommer att hjälpa oss att bli effektivare och öka kvaliteten. Det skapades ett stort engagemang kring omcertifieringen och uppdateringen av hamnens processer som genomfördes på ett föredömligt sätt. För detta vill jag rikta ett stort tack till organisationen. Utöver större projekt som detta, vill jag även tacka alla vardagshjältar i Göteborgs hamn. Tillsammans ser vi godsnavet och får verksamheten att funka dygnet runt – det tycker jag är imponerande.

Magnus Kårestedt, vd Göteborgs Hamn AB

Porten till världen

Göteborgs hamn är mycket mer än bara en hamn. Hamnen är Sveriges största och viktigaste godsnav, som tack vare det unika geografiska läget och en hög kapacitet spelar en avgörande roll för svensk import och export. På hamnbolaget arbetar vi med säkra anlöp, att underhålla infrastruktur och förvalta fastigheter samt marknadsföra godsnavet Göteborgs hamn. Vi bygger också nytt i takt med att hamnen utvecklas och jobbar konstant med olika satsningar för att utveckla hamnen, med målsättningen att fortsätta bidra positivt till smarta och effektiva transporter för svenska varor.

Rederierna expanderar sina nätverk från Göteborg över Europa, mellan Sverige och världen.

För staden och svensk industri

Göteborgs Hamn AB har ett brett uppdrag i att skapa förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav. Vi ägs av Göteborgs Stad och bidrar till många arbetstillfällen, direkt och indirekt.

VISION

Göteborgs hamn ska vara det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien.

AFFÄRSIDÉ

Göteborgs Hamn AB skapar förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav.

UPPDRAG PÅ BRED FRONT

Göteborgs Hamn AB:s främsta uppdrag är att stärka näringslivet, både lokalt och nationellt, samt skapa konkurrensfördelar för nordisk industri. En stor uppgift för oss är att underhålla mark, kajer och annan infrastruktur i hamnen, samt bygga nytt i takt med att hamnen utvecklas. Vi ansvarar för driften av Energihamnen och för att alla fartygsanlöp ska vara så säkra, effektiva och miljösmarta som möjligt.

Hamnbolaget äger hamnområdet, upplåter yta till olika aktörer och förvaltar platsen – godsnavet Göteborgs hamn. Hamnbolaget har ansvaret för att driva och utveckla varumärket Göteborgs hamn och marknadsföra det runtom i världen. Att berätta om möjligheterna i Göteborgs hamn, och därigenom få fler import- och exportföretag att använda vårt världsomspännande linjeutbud, är därför en viktig uppgift för oss på hamn-

bolaget. Vi driver också utvecklingsfrågor i regionen och verkar för att Göteborgs hamn ska vara ett nationellt logistiskt centrum samt ett självklart nav i Sverige.

Själva godshanteringen, det vill säga lastning och lossning av fartygen, sköts av specialiserade terminaloperatörer. Göteborgs Hamn AB har ett aktivt dotterbolag, Scandinavian Distripoint AB, med begränsad verksamhet inriktad på logistiketableringar.

DEL AV GÖTEBORGS STAD

Göteborgs Hamn AB är en del av Göteborgs Stad. Göteborgs Stadshus AB är vårt moderbolag och utövar den formella äganderollen över hamnbolaget. Ägarstyrningen sker bland annat genom representation vid årsstämman. Göteborg Stad utövar även styrning genom att kommunfullmäktige väljer styrelseledamöter, lekmannarevisorer och revisorer för bolaget och dess dotterbolag. Det är också kommunfullmäktige som fastställer ersättning till styrelse och revisorer. Hamnbolagets styrelse leds av Ulrica Messing, tidigare infrastrukturminister.

Kommunfullmäktiges ställningstagande ska hämtas in innan beslut av större vikt eller principiell betydelse fattas i verksamheten. I bolagsordningen fastslås motivet till kommunens ägande av bolaget och i ägardirektivet, som fastställs av kommunfullmäktige i Göteborg, finns bindande instruktioner för bolagets styrelse och verkställande direktör.

I februari 2018 beslutade Stadshuset att ta fram förslag på nytt ägardirektiv för Göteborgs Hamn AB. Det förslag till ägardirektiv som under året tagits fram är tydligt och framåtriktat, inte minst inom hållbarhetsområdet, och förtydligar hamnbolagets uppdrag kopplat till energi-, kryssnings- samt logistikverksamhet. En central skrivning berör logistikverksamheten: "Göteborgs Hamn AB ska ansvara för att bygga, äga och förvalta/hyra ut logistikfastigheter till hamnanknuten verksamhet." Ägardirektivet blir giltigt i mars 2019.

Våra kärnvärden

Samverkan

Logistik är inget solospel – vi samverkar för att skapa kundvärde. Det innebär att bygga nätverk och utveckla partnerskap. Genom att kroka arm med kunder och samarbetspartners skapar vi energi både hos varandra och hos andra.

Hållbarhet

Hamnen har funnits i 400 år och kommer att finnas i 400 år till. Det skapar hållbara perspektiv – och medför ett stort ansvar. Vi tar ansvar för kommande generationer.

Innovation

Vi är öppna för nya idéer och vågar utmana traditioner. För att skapa nytt och bättre måste vi vrida och vända på invanda mönster. Hitta nya vägar. Våga prova det okända. Våga lyckas.

Pålitlighet

Mångårig historia och gedigen branschkunskap är sprängbrädan i vårt arbete. Det gör våra tjänster smidiga och säkra – och gör oss till en pålitlig partner.

Vi är ett
klimatneutralt
bolag

Vårt tågpendelskoncept
bidrar årligen till en
reduktion av koldioxid
på 60 000 ton

Investeringar 2018:

244 Mkr

Göteborgs hamn grundades

1620

Hamnen är alltså snart

400 år!

Sociala krav har ställts i

80%

av våra upphandlingar av
ramavtal/längre entreprenader

**40,5
miljoner**

ton gods per år går via Göteborgs hamn

Unik samverkan:
Gemensam Security
för fyra terminalbolag

70%

av Nordens industri finns inom
en radie av 500 km

100%

egenfinansierat bolag, ägda
av Göteborgs Stad

*Vi kan ta emot världens
största fartyg inom samtliga
segment där vi är aktiva*

70 godståg till och från
hamnen varje dag

Omsättning:

754 Mkr

Vår värdekedja

Det fysiska flödet av varor passerar Göteborgs hamn antingen som en importvara, exportvara eller för omlastning i hamnen. Det är en stor mängd aktörer som hanterar sin del i denna kedja och det är produkten av samtliga aktörers agerande som avgör effektiviteten. Gods flödar kontinuerligt till hamnen från land och ut på fartyg och i andra riktningen – det är aktörernas uppgift att tillsammans få flödet att fungera starkt, effektivt och hållbart. Göteborgs Hamn AB är det enda bolag som är inblandad i samtliga steg med ansvar för att hela värdekedjan fungerar så bra som möjligt.

En fungerande värdekedja ger följande effekter:

EFFEKTIV LOGISTIK

En väl fungerande värdekedja genom hamnen stärker svensk industri. Effektiv logistik är en förutsättning för en liten exportinriktad ekonomi som Sverige att vara konkurrenskraftig.

MINSKAD MILJÖBELASTNING

Effektiv logistik, hög fyllnadsgrad, stora fartyg och en hög andel järnvägstransporter ger stora miljönyttor.

KONSUMENTNÖJDHET

Genom en väl fungerande värdekedja når varorna slutkonsumenten snabbt och effektivt.

SYSSEL-SÄTTNING

Det hamn- och logistikkluster som är kopplat till Göteborgs hamn genererar en stor mängd direkta och indirekta arbetstillfällen.

Rickard Bergqvist

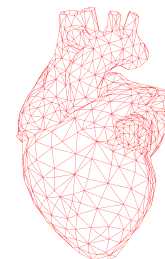
PROFESSOR I LOGISTIK
OCH TRANSPORTEKONOMI,
HANDELSHÖGSKOLAN,
GÖTEBORGS UNIVERSITET

”Tillgången till pålitliga och hållbara transporter är en central del i en effektiv värdekedja.”

”För svensk industri och handel är en väl fungerande värdekedja extremt viktigt då det säkerställer kvalitet och konkurrenskraft såväl på hemmaplan som internationellt. Göteborgs hamn bidrar inte bara med en effektiv tillgång till internationella marknader utan tar ansvar för ett mer hållbart transportsystem. Det sker via många åtgärder och projekt, inte minst via det nätverk av järnvägspendlar som trafikerar hamnen.”

Hamnen kan beskrivas som ett ständigt pumpande hjärta med två kamrar, en för import och en för export. Att få detta hjärta att pumpa starkt, effektivt och hållbart är hamnbolagets övergripande uppgift.

EXPORT från Sverige

IMPORT till Sverige

VAL AV EXPORTHAMN

Varuägare, speditörer och rederier väljer hamn

LANDINFRASTRUKTUR

Godset transporteras på väg, järnväg eller pipeline

LAGER/OMLASTNING

Gods lagras innan det ska exporteras / importeras

HAMNTERMINAL

Terminalerna tar emot godset och lastar / lossar fartyg

ANLÖP

Samverkan sker av många aktörer i hamnklustret

VAL AV IMPORTHAMN

Varuägare, speditörer och rederier väljer hamn

Nyckelfrågor i värdekedjan:

- Totalpris
- Totalkvalitet
- Farledsdjup
- Linjeutbud/frekvens
- Miljö

- Kapacitet
- Pålitlighet

- Närhet till hamnen
- Infrastruktur
- Utbud av kringtjänster

- Pålitlighet
- Effektivitet
- Prisvärdhet

- Effektivitet
- Säkerhet
- Miljö
- Maritima tjänster

- Totalpris
- Totalkvalitet
- Farledsdjup
- Linjeutbud/frekvens
- Miljö

Göteborgs Hamn AB:s roll:

- Marknadsföra hamnen nationellt och internationellt
- Utveckla nya affärer
- Bidra till en konkurrenskraftig prisbild i värdekedjan

- Planera hamnutveckling
- Politiskt påverka i viktiga hamnfrågor
- Utveckla järnvägspendlar

- Planera hamnutveckling
- Bygga och hyra ut lager och logistikområden
- Driva detaljplaner och bistå aktörer till att investera i hamnens närhet

- Planera hamnutveckling
- Vara landlord för terminaloperatörer och arrendatorer
- Erbjuda effektiv och hållbar infrastruktur – underhåll och nybyggnation
- Sköta driften av en effektiv och hållbar energihamn

- Skapa förutsättningar för effektiva och hållbara anlöp – samordningsansvar och kajplanering
- Inneha myndighetsansvar för hamnområdet i enlighet med Hamnordningen
- Politiskt påverka i viktiga hamnfrågor

- Marknadsföra hamnen nationellt och internationellt
- Utveckla nya affärer
- Bidra till en konkurrenskraftig prisbild i värdekedjan

Så bidrar vi till FN:s hållbarhetsmål

Som Sveriges största godsnav har vi en viktig roll att bidra till genomförandet av Agenda 2030, både på hemmaplan och internationellt.

Vid FN:s toppmöte i september 2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål för att utrota extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen och lösa miljöutmaningarna. Världens länder har åtagit sig att under perioden 2016 fram till 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid – Agenda 2030. I det arbetet kan och vill även Göteborgs Hamn AB bidra.

Slutsatsen efter att ha gått igenom samtliga mål och delmål är att:

- 14 av 17 mål bedöms vara relevanta för vår verksamhet (ej mål 1, 2 och 9)
- 40 av 169 delmål bedöms vara relevanta
- vårt bolag redan idag jobbar med de flesta delmålen på ett eller annat sätt

I hållbarhetsredovisningens olika avsnitt framgår det vilka mål som verksamheten påverkar och bidrar till.

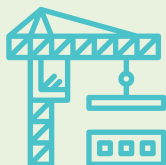
➔ Mer information om FN:s hållbarhetsmål hittar du här:
www.globalamalen.se/om-globala-malen

Några viktiga händelser under 2018

Provplantering av
ÅLGRÄS
har genomförts

Byggstart för ny
hamnterminal i Arendal
– största byggprojektet
på 40 år

Flytande biogas

LBG

bunkras för första
gången i Energihamnen

Utnämnd av
EU-kommissionen
– topp 8 bland hamnar
med bäst säkerhet

**NY DIGITAL
AUTOMATIONSPLATTFORM**
i Energihamnen

**VOLVO
OCEAN RACE**
– stopp i Göteborgs hamn

Omcertifierat
ledningssystem

HÄLSOUTMANING
– fokus på fysisk och psykosocial
hälsa för alla medarbetare

156 fartyg fick miljörabatt
under 2018
31% av alla fartygsanlöp
fick miljörabatt

*Invgning av
ny kombiterminal
och ny kryssnings-
terminal*

Partnerskap
med Miljöbron
i syfte att attrahera
praktikanter

Antal bilar,
roroenheter och
energiprodukter växte
till rekordvolym

Långsiktiga relationer

Hamnbolagets verksamhet påverkar och påverkas av en rad olika intressenter – allt från ägare och medarbetare till kunder, leverantörer och myndigheter. Genom att lyssna på våra intressenter blir vi bättre på att förstå vilka frågor som är viktiga, hur vi ska prioritera och vad vi behöver utveckla.

I hamnbolaget samverkar och kommunicerar vi löpande med våra intressenter på varierande sätt och genom olika kanaler. Mer information om våra intressenter, kanaler för dialog, samt vilka förväntningar våra intressenter har och vilka frågor de lyfter, återfinns i tabellen till höger. Utöver den löpande intressentdialogen genomfördes under våren 2015 en omfattande intressentdialog specifikt för hållbarhetsredovisningsprocessen. Denna beskrivs mer utförligt på sid 42.

VÅRA INTRESSENTER

* Rederier, speditörer, varuägare, järnvägsoperatörer, hyresgäster.

** Lokalsamhället, närboende, branschorganisationer, politiker, media.

Intressent	Kanaler för dialog	Förväntan/huvudfråga
Ägare	Presidiemöten, styrelsemöten, ägardialog, rapportering till staden via Stratsys.	Skapa förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i Göteborg. Vara det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien.
Medarbetare	Utvecklingssamtal, arbetsplatsträffar, NMI, arbetsutskott, arbetsmiljökommitté, medarbetardag, intranät.	Ansvarsfullt företag. Säker och trygg arbetsmiljö. Bra anställnings- och lönevillkor. Balans i livet. Möjligheter till utveckling och karriär.
Terminal-operatörer / terminaler	NKI, regelbundna möten kopplat till säkerhet, miljö infrastruktur, marknadsföring och kommunikation.	Ändamålsenlig infrastruktur i och till/ från hamnen. Långsiktiga förutsättningar att bedriva hamnverksamhet. Stabilt och stort volymunderlag. Marknadsföra hamnen.
Kunder	NKI, Hamndagen, Energihamnsdagen, kundbesök, bunkerforum, branschorganisationer, webbplats, nyhetsbrev, mässor.	Effektiv fullservicehamn. Brett linjeutbud. Stabilt och stort volymunderlag. Marknadsföra hamnen. Kostnadseffektivitet. Miljöstyrning kopplat till internationella index.
Leverantörer	Startmöten för nya ramavtal, uppföljningsmöten.	Ansvarsfull, pålitlig och kompetent beställare med hög affärsetik. Hållbarhet vid upphandling och framtida teknikval.
Myndigheter	Regelbundna möten och dialog med myndigheter och hamnar på lokal, regional, nationell och internationell nivå.	Följa aktuella lagar, tillstånd och villkor. Kommunicera våra långsiktiga planer. Utveckla en ändamålsenlig infrastruktur. Trovärdig och pålitlig samarbetspartner. Bidra till samhällets olika utmaningar.
Samhälle och omvärld	Branschorganisationer, studiebesök, möten, mässor (både bransch och mot arbetsmarknad), sociala medier, mail, telefon, webbplats, mediakontakter.	Pålitlig och ansvarsfull aktör. Bidra till samhällets olika utmaningar. Tyst och ren miljö. Skapa arbetstillfällen.

Så tycker våra kunder

Ett av hamnbolagets övergripande mål är nöjdare kunder. Kunderna är utgångspunkten för verksamheten och det är genom att behålla existerande kunder och attrahera nya som vi skapar förutsättningar för en fortsatt tillväxt. Under 2018 var prioriterade förbättringsområden kopplat till kunder bland annat kundbemötande, bättre hantering av strategiska och långsiktiga krav på bolagsnivå samt ökad prisvärdhet för anlöp i Göteborgs hamn.

LÅNGSIKTIGT KUNDFOKUS

Hamnbolagets kunder består av aktörer som genererar volymer till hamnen genom att hantera och/eller styra gods- och varuflöden, till exempel terminaloperatörer, redare, varuägare, speditörer, raffinaderier, lagringskunder, arrendatorer och andra hyresgäster. Göteborgs Hamn AB har under flera år genomfört kundundersökningen Nöjd Kund Index (NKI). Ingen NKI genomfördes 2018, då undersökningarna numera görs vartannat år och nästa gång blir 2019. Syftet är att kunna arbeta mer ingående och långsiktigt med resultaten. I 2017 års kundundersökning minskade NKI från 63 till 49. Helhetsomdömet om hamnen sjönk också och en anledning till det var konflikten i containerterminalen. Under 2018 har den fackliga konflikten kring kollektivavtal i terminalerna inte medfört några aktioner och därmed har inverkan på verksamheten varit av mindre omfattning än föregående år.

2017 års NKI påverkade vilka fokusområden som fick en central plats i affärsplanen för 2018. Dessa områden är marknad och kund, medarbetare och samhälle, miljö samt ekonomi. En viktig målsättning är att vara ett marknadsorienterat hamnbolag som utgår från

kundernas behov när verksamheten planeras. Kunderna är därmed utgångspunkten i allt vi gör, och det är genom att behålla existerande kunder och attrahera nya som förutsättningar skapas för fortsatt tillväxt.

FORTSATT HÖG KUNDNÖJDHET I ENERGIHAMNEN

Energihamnen fick ett kraftigt förbättrat resultat i 2017 års NKI. 83 procent av Energihamnens kunder gav hamnen som helhet omdömet ganska eller mycket bra, vilket är en ökning med sju procent sedan 2016. Även om ingen NKI genomförts under 2018 finns det tydliga indikationer på fortsatt hög kundnöjdhet i Energihamnen. Detta vet vi eftersom vi löpande träffar kunderna regelbundet, har en nära dialog och lyfter frågor direkt när de dyker upp. Ökad kundnöjdhet märktes också bland kunderna i Logent Ports & Terminals Gothenburg, både avseende Göteborgs Hamn AB och hamnen som helhet. Områden som också fick höga betyg i 2017 års NKI var hamnbolagets arbete med miljö, teknisk förvaltning, maritima tjänster, marknadsföring, samt hamnens säkerhet.

Hur har samarbetet med Göteborgs Hamn AB fungerat under året?

Thomas Andersson

LOGISTIKCHEF,
INTER TERMINALS SWEDEN AB

"Göteborgs Hamn AB:s kontakt med oss som kund är oerhört bra och proffsig. Det som främst kännetecknar hamnbolagets personal i Energihamnen är att de är kunniga, vänliga och serviceinriktade."

Wilhelmina Lund

VICE VD, FREIGHTMAN AB

"Samarbetet med Göteborgs Hamn AB har fungerat mycket bra under året. Vi tycker att de är lyhörda och kundorienterade och vi har goda kontakter med flera personer inom bolaget, såväl ledning som operativ personal. Som en relativt liten rederiagent får vi göra vår röst hörd och delta i såväl politiska rundabordssamtal som informationsseminarier och personliga möten med ledningen. För att återskapa förtroendet för godsnavet efter fackkonflikten i containerterminalen, är det viktigt att även hamnbolaget informerar alla intressenter om läget i hamnen."

Väsentliga hållbarhetsfrågor och målsättningar 2025

Utifrån resultatet från tidigare genomförd intressentdialog (se avsnitt om Hållbarhetsstyrning) samt förväntningar och krav från vår ägare, myndigheter, vårt ledningssystem och trender i samhället, har de mest väsentliga hållbarhetsfrågorna för bolaget identifierats. Hanteringen av hållbarhetsfrågorna knyter an till bolagets viktigaste mål – hållbar tillväxt. I tabellen nedan presenteras hållbarhetsfrågorna tillsammans med bolagets långsiktiga målsättningar.

Hållbarhetsområden	Väsentliga hållbarhetsfrågor	Målsättning 2025
Vårt ekonomiska ansvar	Nöjda kunder Utveckling av godsnavet* Stabil ekonomi Hög affärsetik	- Ett marknadsorienterat hamnbolag som skapar förutsättningar för en volymtillväxt som överskrider genomsnittet. - Ett starkt godsnav med störst linjeutbud i Skandinavien. - Ett bolag med god finansiell styrka som levererar ett stabilt och hållbart resultat till ägaren.
Vårt miljöansvar	Klimat Biologisk mångfald Utsläpp till luft Resurseffektivitet	En ansedd nyskapare av hållbara transportkoncept. Hamnens miljöpåverkan minskar i den omfattning som krävs för att bidra till stadens lokala miljömål.
Vårt sociala ansvar	Arbetsmiljö, säkerhet och hälsa Mångfald och jämställdhet** Icke-diskriminering** Kompetensutveckling Minskat utanförskap***	- Ett kompetensföretag med medarbetare som driver utvecklingen mot en hållbar hamn. - En attraktiv arbetsplats som tar socialt ansvar och gör skillnad för sysselsättning och arbetar emot utanförskap i Göteborg.

* Egendefinierad hållbarhetsfråga viktig för att lyckas nå framgång kopplat till vårt uppdrag. Se under Nyckeltal på sid 44-46 indirekt ekonomisk påverkan, produktion, linjeutbud och volymer.

** Dessa hållbarhetsaspekter ligger inom ramen för området mänskliga rättigheter.

*** Egendefinierad hållbarhetsfråga med koppling till utmaningarna i lokalsamhället och målsättningen att bidra till ett jämlikt Göteborg. Se under Nyckeltal på sid 44 under indirekt ekonomisk påverkan.

Mål och utfall 2018

- Här har vi nått upp till vår målsättning
- Här har vi nästan nått upp till våra mål
- Här uppnådde vi inte vår målsättning

I tabellen nedan presenteras status för 2018 års övergripande mål i aktuell affärsplan.
För mer detaljerad information se kommentarsfältet samt nyckeltalsavsnittet på sidorna 44–52.

Område	Mål	Utfall	Status	Kommentar
Ekonomi	En avkastning på anläggningstillgångar på minst 7 %	9 %	●	Avkastning för Göteborgs Hamn AB och Scandinavian Distripoint AB har ett utfall som ligger över målet på 7 %.
Ekonomi	Ett verksamhetsresultat på minst 200 Mkr	245	●	Resultatet för Göteborgs Hamn AB uppgick till 245 Mkr att jämföra med 214 Mkr för 2017.
Miljö	Minska hamnens klimatpåverkan	Se sid 48	●	Omfattar resultat från Göteborgs Hamn AB:s utsläpp av växthusgaser samt Göteborgs hamns utsläpp av växthusgaser. Här har hamnbolagets mål nåtts, men sjöfartens utsläpp ligger kvar på ungefär samma nivå som tidigare år.
Miljö	Minska hamnens lokala miljöpåverkan	Se sid 48	●	Omfattar resultat från fartygens utsläpp av svaveldioxid, kvävedioxid, partiklar och VOC från Energihamnen. Här har målen delvis nåtts men sjöfartens utsläpp ligger på samma nivåer som tidigare år.
Miljö	Ha en effektiv resursanvändning	Se sid 47, 49	●	Omfattar resultat från Göteborgs Hamn AB:s energieffektivisering i byggnader, kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen samt brännbart verksamhetsavfall. Här har samtliga mål nåtts.
Kund	Vi har ett Nöjd Kund Index på minst 65	i.u.	●	2018 genomfördes ingen kundundersökning eftersom den genomförs vartannat år. 2017 sjönk Nöjd Kund Index för Göteborgs Hamn AB från 63 till 49, men målet på 65 uppnåddes därför inte.
Medarbetare	Vi har ett Nöjd Medarbetar Index på minst 65	i.u.	●	2018 genomfördes ingen medarbetarundersökning eftersom den genomförs vartannat år. 2017 höjdes vårt Nöjd Medarbetar Index från 61 till 62, men nådde inte målet på 65.

I tabellen nedan presenteras utfall för affärsområdesmålen.

För mer detaljerad information se kommentarsfältet samt nyckeltalsavsnittet sidorna 44–52

- Här kommer vi med stor sannolikhet att nå våra mål
- Här kommer vi nästan nå upp till våra mål
- Här är stor risk att vi inte kommer att nå våra mål

AFFÄRSOMRÅDESMÅL I AFFÄRSPLAN 2018

Område	Mål	Status	Kommentar
Energi	Ökad lönsamhet genom lägre kostnader och ökade intäkter	●	Tillkommande affärer/volymer och fokus på effektivare drift och underhåll kommer att bidra till ökad lönsamhet. Dock sänks lönsamheten till följd av direktavskrivningar under året.
Energi	Vi har en anläggning som möter ökade krav på säker produktion	●	Fortsatt stort reinvesterings- och underhållsprogram samt ökad grad av automation bidrar till en säkrare produktion. Genomfört omfattande arbete med trycksatta anordningar, se sid 33.
Kryssning	Vi har 50 anlöp +/- 15 anlöp per år	●	Utfall 43 anlöp 2019. Ny terminal etablerad som ökat intresset för destinationen. Kommande år ökar anlöpen till att överträffa målet.
Container	Marknadsandelar på 59 % (samma som 2011) i containersegmentet 2020	●	Marknadsandelen för containersegmentet hamnade på 46 % under 2018, vilket inte är i linje med målsättningen.
Roro och bil	Fartygstrafiken ökar med 15 % jämfört med 2015 mätt i total GT (roro och bilfartyg)	●	Under 2018 ökade volymerna mätt i totala GT med 20 % jämfört med 2015.
Färja	Bibehållen frekvens med ökad godsvolym (basår 2016)	●	Bibehållen frekvens med viss variation av volymutveckling mellan destinationer och godsslag.
Logistik-fastigheter	Två nya affärer för logistiketablering klara med undertecknade avtal	●	Affärsområdet kommer att bemannas och utvecklas under 2019, vilket kommer skapa förutsättningar för att uppnå målet.

Vårt ekonomiska ansvar

Göteborgs Hamn AB har ett stort ekonomiskt ansvar för att utveckla Skandinavien största godsnav på ett långsiktigt och hållbart sätt. Hamnbolaget ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt agerande. Bolagets ekonomistyrning är långsiktig, vilket medför väl avvägda beslut där vi balanserar marknadsmässiga förutsättningar med behov av ett långsiktigt agerande. Ett starkt kassaflöde från verksamheten är avgörande för att möjliggöra bolagets investeringsprogram och skapa förutsättningar för hållbar tillväxt.

I BOLAGETS AFFÄRSPLAN FÖR 2018 FINNS FÖLJANDE PRIORITERADE AKTIVITETER UTPEKADE:

1. Hamnbolaget ska arbeta kontinuerligt med att förbättra och tydliggöra ekonomistyrningen för att få fokus på lönsamma affärer och en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling.
2. Fokus läggs på att ta fram en modell samt mål och mätetal som säkerställer att vi kontinuerligt arbetar för en kostnadseffektiv verksamhet. Till följd av resursbrist är denna aktivitet uppskjuten till 2019.

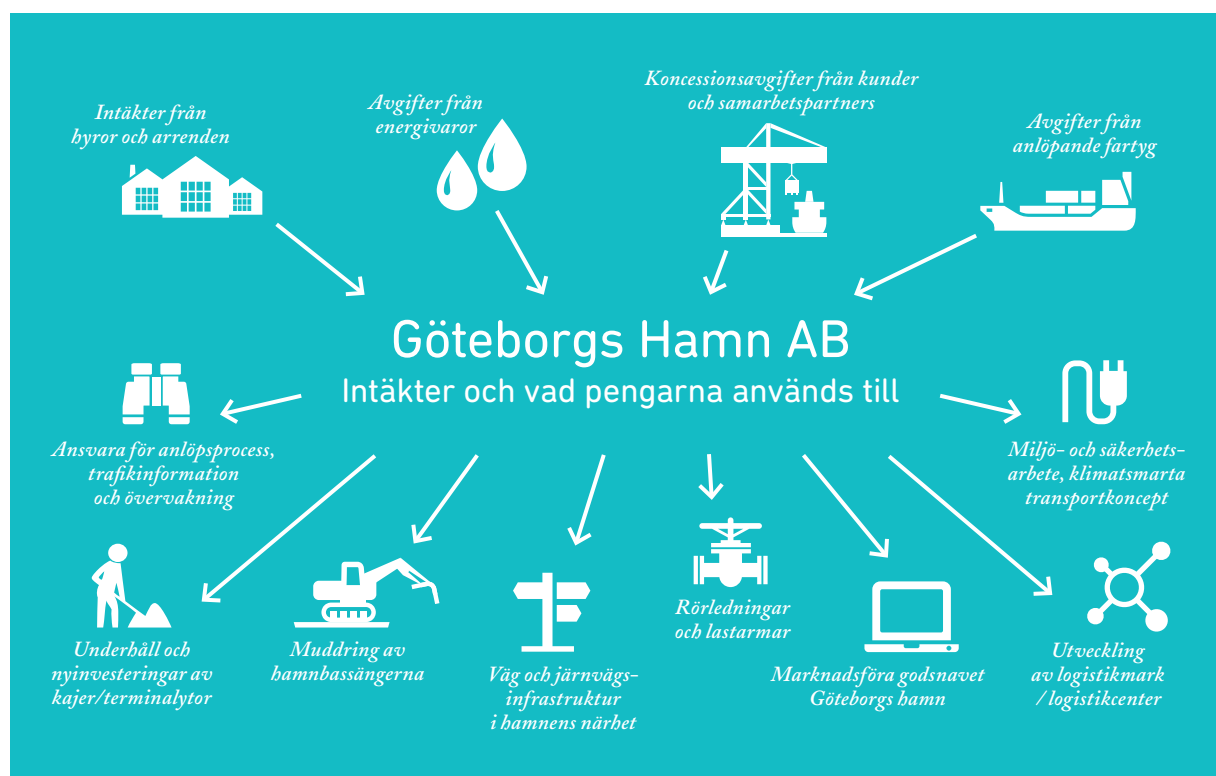

Vårt arbete med ekonomisk hållbarhet bidrar till 6 av FN:s 17 hållbarhetsmål.

Stabil ekonomi

En stabil ekonomi och god lönsamhet ger Göteborgs Hamn AB möjligheter att underhålla och utveckla hamnens anläggningar till nytta för kunder, ägare och svensk industri. Hamnbolaget verkar på en internationell konkurrensutsatt marknad. Att leverera prisvärda och konkurrenskraftiga tjänster är avgörande för fortsatt utveckling av godsnavet Göteborg.

Beskriver intäkter och utgifter kopplat till värdekedjan, se sid 9.

EGENFINANSIERAT BOLAG

Göteborgs Hamn AB är ett egenfinansierat bolag och erhåller inget ekonomiskt stöd från ägaren Göteborgs Stad. Bolaget lämnar koncernbidrag till ägaren om det inte medför någon väsentlig begränsning av vår förmåga att göra nödvändiga investeringar eller utföra vårt uppdrag.

ÅRETS RESULTAT

Resultatet för Göteborgs Hamn AB uppgick 2018 till 245 Mkr att jämföra med 214 Mkr för 2017. Nettoomsättningen ökar med 0,3 procent till 754 Mkr och resultatet är ett av de bästa på länge. Höga volymer alla segment medför höga intäkter. Bolagets väsentliga kostnader är drift och underhåll av hamninfrastrukturen, personal-kostnader och avskrivningar. Hamntaxan 2018 var oförändrad tack vare ett kontinuerligt arbete med kostnadseffektivitet.

ÅRETS INVESTERINGAR

Hamnens verksamhet är kapitalintensiv och en långsiktig ekonomisk styrning är av stor betydelse. Årligen upprättas en tioårig investeringsplan som rapporteras till ägaren. För den kommande tioårsperioden uppgår planerade investeringar till 8 miljarder kronor*. Därutöver tillkommer investeringar som är på utredningsstadiet.

De största investeringarna 2018:

- Byggnationen av Arken kombiterminal som nu är färdig och i drift
- Fältförsök Nya Arendal har genomförts och förberedande arbete med etapp 1 har startat
- Reinvesteringar i Stigbergskajen är genomförda
- Färdigställande av Amerikaterminalen
- Arbete med att göra logistikparken exploateringsklar
- Nya terminaltor för uppställning inom hamnområdet
- Projektering och upphandling av Sveaterminalen

* Inklusive Scandinavian Distripoint AB.

Utveckling av godsnavet Göteborg

Sverige är en liten, exportinriktad ekonomi vars välstånd bygger på en framgångsrik industri med en avsättningsmarknad utanför landets gränser. Givet Sveriges geografi är godstrafiken med sjöfart avgörande. Som Skandinaviens största hamn erbjuder Göteborg direkta och frekventa fartygsanlöp både inom Europa och globalt. En förstklassig infrastruktur till och från hamnen med järnväg och landsväg gör att Göteborgs hamn kan serva hela Sveriges och delar av Norges näringsliv.

UPPGÅNG FÖR CONTAINER OCH JÄRNVÄG

När det gäller handel med länder utanför Europa är det vanligast att varorna fraktas på containerfartyg. I Göteborgs hamn hanterades 753 000 containrar (tjugofotscontainrar) under 2018. Under 2018 har vi sett en total uppgång för container (17 procent) men också container på järnväg (13 procent). Andelen

containers som transporterades via järnväg var 59 procent under 2018. En anledning till att volymerna börjat återhämta sig är att arbetsmarknadskonflikten haft mindre påverkan och förtroendet för Göteborgs hamn har därmed ökat. Järnvägsvolymerna mäts i antal fraktade containers, vilket inkluderar gods som omlastats till containers i hamnens närhet.

VOLYMUUTVECKLINGEN I GÖTEBORGS HAMN

	2018	2017	2016	JÄMFÖRT I %
Antal tjugofotscontainrar	753 000	644 000	798 000	+ 17
Antal roroenheter	584 000	593 000	538 000	- 1
Antal nya bilar	290 000	295 000	246 000	- 1
Energiprodukter, miljoner ton	23,4	23,5	23,7	- 1
Passagerare	1 680 000	1 733 000	1 708 000	- 3
Kryssningsanlöp	43	40	34	+ 8
Totalt, i miljoner ton	40,5	40,8	40,9	- 1

Visste du att?

Utöver Volvos export importeras också bilar från 14 andra tillverkare, t.ex. Nissan, Mini, Renault, Tesla, Opel, Mazda och Ford.

FORTSATT HÖGA VOLYMER FÖR RORO, FÄRJA OCH BILAR

Antalet hanterade rollenheter minskade något jämfört med föregående år till 584 000 enheter under 2018. Även hanteringen av nya bilar minskade under 2018 till 290 000. Volymerna är ungefär desamma som 2017 men jämfört med 2016 syns en kraftig ökning. I början av 2018 försvann direktlinjen till USA. Detta har dock kompensats med andra direktanlöp och arbetet för ett ökat linjeutbud både till sjöss och på landsidan fortsätter.

FORTSATT HÖGA NIVÅER INOM ENERGI

Hälften av all råolja som tas in till Sverige kommer via Göteborgs hamn. Här finns också Sveriges största depåverksamhet som försörjer hela västsverige med bland annat diesel och bensin. Året har präglats av höga volymer – inte minst hos raffinaderierna – trots en dämpad lagringsmarknad. För tredje året i rad ligger energiprodukternas volymer på höga nivåer. För 2018 innebär det 23,4 miljoner ton, vilket är ungefär samma nivå jämfört med förra året. Stora ansträngningar har gjorts för att öka kostnadseffektiviteten med fokus på det omfattande underhålls- och reinvesteringsprogrammet. Fokus för 2019 är fortsatt arbete med att öka kostnadseffektiviteten inom affärsområdet samt samverkan med våra kunder i syfte att stärka Göteborg som energihub och möjliggöra nya volymer i framtiden.

KRYSSNING OCH MARKNADSFOKUS FÖR FLER ANLÖP

Med två dedikerade kryssningskajer med tillhörande terminaler samt ytterligare två kajer där det finns möjlighet att lägga till de största fartygen är Göteborgs hamn väl förberedd att ta emot kryssningsfartyg i alla storlekar. Kryssningssäsongen i Göteborg sträcker sig året runt då hamnen alltid är isfri. Under 2018 tog hamnen och staden emot 43 kryssningsanlöp från 18 olika rederier. En ökad konkurrens från främst närliggande danska hamnar utmanar Göteborg. Under 2019 fortsätter hamnbolaget sitt marknadsfokus för fler anlöp.

INVIGNING AV ARKENS KOMBITERMINAL

Den nya kombiterminalen öppnade för trafik mot slutet av 2017, invigdes i början av 2018 och har fungerat mycket bra under året. Tack vare kombiterminalen kan nu ännu mer gods flytta över från lastbil till tåg i Göteborg för vidare transport ut i Sverige och Europa. Flytten från Gullbergsvass centrala Göteborg ut till

Lena Erixon, Generaldirektör, Trafikverket.

hamnen har många fördelar. Den nya terminalen har en högre kapacitet, ligger närmare industrin och har en bättre anpassad väginfrastruktur till och från terminalen. Kombiterminalen medför effektivare transporter och färre köer eftersom lastbilarna slipper köra genom centrala Göteborg.

UTBYGGNAD AV HAMNTERMINAL – NYA ARENDAL

Under 2018 har hamnbolaget kommit igång med första etappen av en ny hamnterminal väster om nuvarande roroterminal vid Arendal. Dagens ytterhamnar byggdes på 1960- och 70-talen och sedan dess har volymtillväxten varit mycket kraftig. För att skapa utrymme för framtida godsvolymer byggs en helt ny hamnterminal i Arendal. Byggnationen, som är indelad i flera etapper, är planerad att pågå mellan 2016 och 2025. Fram till mars 2017 pågick ett pilotprojekt för att testa teknik av stabilisering och solidifiering av förorenade muddermassor. Första etappen innefattar byggnation av vallar för att stänga Arendalsviken, sprängningsarbeten, pålning och byggnation av vallar och avslutas september 2019. Under första etappen utför vår entreprenad pålningsarbete för att bygga sprängstensvallar och stänga Arendalsviken för en senare etapp. Det innebär

Utdrag ur talet när generaldirektören invigde Arkens kombiterminal den 7:e februari 2018

”En ny kombiterminal i det här industri- och hamnnära läget ger nya möjligheter till ett effektivare flöde mellan järnväg, lastbil och sjöfart. En annan positiv effekt blir ju att trafiksituationen i centrala Göteborg blir lugnare i och med att tung lastbilstrafik kan flyttas därifrån.”

Joakim Grenmarker och Eduardo Epifanio är projektledare för Nya Arendal.

sprängningsarbete på Lilla Aspholmen, schaktarbete och pålningsarbete i vattnet. En utmaning i projektet är att vattenarbeten enligt miljötillståndet måste ske under vinterhalvåret. Samtidigt vet vi att väderförhållanden kan påverka arbetet och planering måste därför ske på daglig basis. Samarbete med projektören och entreprenören samt kommunikation med olika intressenter gynnar projektet och skapar goda relationer.

Pålningsarbete pågår i arbetet med Nya Arendal.

AMERIKATERMINALEN INVIGD

En viktig händelse under året var färdigställandet och invigningen av Amerikaterminalen inför säsongen 2018. Därmed har Göteborg nu återfått ett centralt kryssningsläge vid Stigbergskajen i Masthugget som bidrar till en levande sjöfart i innerhamnen. Det var från detta läge som Svenska Amerika Liniens fartyg avgick till New York från 1915 och långt in på 70-talet. Under året har den anrika Amerikaterminalen återigen välkomnat över 60 000 internationella kryssningsresenärer till Göteborg som spenderat cirka 30 miljoner kronor i staden.

FORTSATT UTVECKLING AV LOGISTIKPARKEN

Efterfrågan på logistikmark i nära anslutning till Göteborgs hamn har under många år varit mycket stark. Ett större område i attraktivt hamnnära läge med 1 000 000 kvadratmeter mark har sedan några år tillbaka varit tillgängligt för logistiketableringar.

Göteborgs Hamn AB äger genom dotterbolaget Scandinavian Distripoint AB 400 000 kvadratmeter av området. Övriga 600 000 kvadratmeter ägs och utvecklas av ett antal privata aktörer. Under 2018 har detta område i stor utsträckning exploaterats. Hamnbolaget

arbetar med att utveckla sin del av logistikparken genom att färdigställa markarbeten och övrig infrastruktur i området inför byggstart, vilket kommer vara klart under första kvartalet 2019.

Göteborgs Hamn AB:s ägare har under året slagit fast att hamnbolaget skall uppföra och äga logistikfastigheter för uthyrning till verksamhetsutövare. Fokus för 2019 blir att sätta en organisation för och komma igång med marknadsföring och uthyrning. Förväntan är att logistikparken kommer att skapa över 2 000 nya arbetstillfällen när den står klar.

DUBBELSPÅRIG HAMNBANA OCH KOMMANDE SVEATERMINAL

Hamnbanan har länge varit enkelspårig och fraktat gods till och från Göteborgs hamn. För att klara det ökade behovet av godstransporter på järnväg byggs delar av banan ut till dubbelspår. Arbetet med hamnbanan har fortsatt under året och utbyggnad har genomförts av Trafikverket med stöd av EU-bidrag.

Projektet består av tre deletapper:

- Kville bangård har rustats upp och öppnat för trafik
- Sträckan Pölsebo–Skandiahallen byggs ut med ytterligare ett spår
- Sträckan Eriksberg–Pölsebo får en ny sträckning där dubbelspåret läggs i tunnel

Två av tre beslutade delar av hamnbanan är nu färdigställda och hamnbolaget bygger nu Sveaterminalen, en järnvägsansluten skogsterminal som kommer stå färdig under 2019.

Ett av de många kryssningsfartygen som gästade Amerikaterminalen under sommaren.

BEHOVET AV EN DJUPARE FARLED

Den globala fartygsflottan har växt i en takt ingen kunde förutse när förra farledsfördjupningen gjordes och på tio år har containerfartygen blivit nästan dubbelt så stora. Stora, oceangående fartyg med kapacitet över 19 000 containrar kommer regelbundet till Göteborgs hamn, men kan i dagsläget inte komma in i hamnen fullastade.

”Genom att fördjupa och bredda farlederna i Göteborgs hamn möjliggörs ytterligare direktsjöfart till Sverige och det svenska näringslivet.”

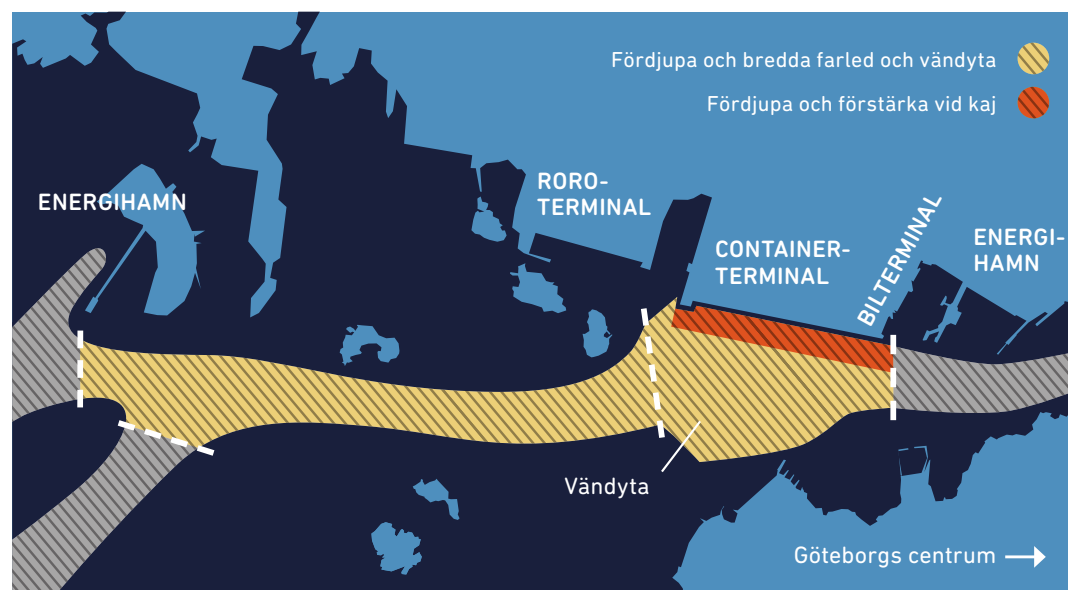
Claes Sundmark, Affärsområdeschef, Göteborgs Hamn AB

OECD, Sjöfartsverket, Trafikverket och Trafikanalys (TRAFA) har rekommenderat en fördjupning och breddning av farleden in till Göteborgs hamn. Trafikverket har också under en längre tid varit tydliga med att den övergripande strategin för utvecklingen av godstrafiken är att fokusera på de starka stråken och noderna så som Göteborgs hamn. Genom att samla godsvolymer kan stordriftsfördelar utnyttjas genom större fartyg, längre tåg och längre lastbilar, något som en farledsfördjupning möjliggör. Fartygen kan dessutom komma med mer last per fartyg. Det innebär också högre effektivitet, bättre stabilitet i logistiksystemet och lägre transportkostnader för transportörer och varuägare. Ur ett samhällsperspektiv innebär konsolideringen av godsvolymer bättre resursutnyttjande av befintlig infrastruktur och en högre investeringsnytta för ny infrastruktur. Det stärker också den svenska exportindustrins konkurrensfördelar.

PROJEKTET INKLUDERAT I NATIONELL PLAN

Under 2018 har staten lyft in farledsfördjupningen som ett namngivet objekt i Sveriges nationella plan för infrastruktur. Detta innebär att det finns avsatt delfinansiering för projektet. Hamnbolaget har sedan 2014 arbetat med att beskriva nyttan av farledsfördjupningen ur ett samhälls-, ekonomi- och miljöperspektiv. En fördjupad farled skulle innebära att Göteborgs hamn kan ta emot nästa generations fartyg. Trafikverkets och Sjöfartsverkets åtgärdsvalsstudie visar på stor samhällsekonomisk nytta på nettonuvärdeskvot 3,04 vilket innebär att för varje investerad krona får samhället 4 kronor tillbaka.

Under 2018 har hamnbolaget utsett en organisation med en styrgrupp och en projektledare. Tillsammans

Här visualiseras vad farledsfördjupningen innebär.

med Trafikverket och Sjöfartsverket har man börjat titta på de tekniska förutsättningarna för farledsfördjupningen. Det inkluderar att i detalj börja beskriva hur fördjupning och breddning ska se ut samt ta fram detaljerade kostnadsberäkningar. Hamnbolaget har även börjat undersöka hur arbetet kan läggas upp så att det inte stör produktionen och hamnverksamheten. Detta fortgår under 2019. Byggstart för farledsfördjupningen planeras till 2024–2029.

Vill du läsa mer om farledsfördjupningen?

www.goteborgshamn.se/farledsfordjupning

Säkerhet

Ett komplext tjänsteföretag som Göteborgs Hamn AB måste ha tillförlitliga och väl fungerande rutiner så att säkerhet beaktas, såväl internt som externt. Ett effektivt, verksamhetsanpassat och systematiskt säkerhetsarbete är också en förutsättning för att hamnbolaget ska få bedriva internationell hamnverksamhet.

HAMNSKYDDET ÄR TILL FÖR VÅRA KUNDER OCH SVERIGES INDUSTRI

I Göteborgs Hamn AB hanteras gods för stora summor och vi gör vårt yttersta för att skydda kundernas egendom. Då stora värden förvaras och transporteras till och från hamnen finns det alltid en hotbild. Hamnen har även stor strategisk betydelse för samhället. Sabotage eller terroristattacker kan slå mot viktiga industrier och mot infrastrukturen. För hamnskyddet och sjöfartsskyddet avgörs hotbildsanalysen av Säkerhetspolisen som förser Nationella Operativa Avdelningen (NOA) med underlag till att fatta beslut om att eventuellt höja skyddsnivåerna i samråd med Transportstyrelsen.

Säkerhetsarbetet ska skydda personer, information, egendom och varumärket. Säkerhet innefattar också förmågan att förutse händelser och arbeta med förebyggande åtgärder, rutiner och instruktioner för att minska risken för att olika hot sätts i verket. Om det ändå inträffar ska verkningarna av uppkommen skada minimeras.

VIKTIG INFORMATION MÅSTE SKYDDAS

Information i form av dokumentation och system är en viktig tillgång och grunden till allt arbete i hamnen. Våra anställda och andra intressenter är beroende av att informationen ska vara tillgänglig, korrekt och säker. Det pågår ett fokuserat arbete med att kartlägga, klassificera och åtgärda gap för att förebygga risker och öka säkerheten. Arbetet startade som ett led i pågående förändringar och uppstramning av gällande lagstiftning. Bakgrunden till uppstramningen är att cyberhot och informationsspridning ökar explosionsartat och därmed även riskerna. Följsamhet mot dataskyddsförordningen

Att ha hundekipage med personsök och sprängämnessökförmåga dygnet runt är av stor betydelse för hamnens säkerhet.

GDPR för att skydda personlig integritet är ett område där arbete pågår. NIS-direktivet trädde i kraft i Sverige 2018 och ställer krav på säkerhet i nätverk och informationssystem. Reglerna omfattar leverantörer av samhällsviktiga tjänster och vissa digitala tjänster som kan finnas i både privat och offentlig sektor. För att uppfylla kraven krävs ett systematiskt informationssäkerhetsarbete enligt ny lagstiftning som grundar sig på EU-direktivet där ett systematiskt informationssäkerhetsarbete krävs för att bli godkänd av tillsynsmyndigheten.

STÖRRE SÄKERHETSINSATSER 2018

Under 2018 har Göteborgs Hamn AB genomfört en hamnskyddsövning enligt EU dir 65/2005. Samtliga hamnanläggningar som ingår i hamnskyddet deltog i övningen som leddes av hamnskyddschefen. Hamnbolaget har under året även genomfört en säkerhetsskyddsanalys på grund av den kommande säkerhetsskyddslagstiftningen. Under 2018 har vi även fokuserat på metodutveckling och effektivisering avseende Port Security:s förmåga att leda operativa säkerhetsinsatser. Ett förändringsarbete avseende förmåga att delge förundersökningsledare utredningsmaterial för brott mot den nya skyddslagen som trädde i kraft den 1 juli 2018 har också ägt rum under året.

Fokus 2019:

- Återkoppling från Säkerhetspolisen och uppföljning av säkerhetsskyddsanalysen
- Implementering av ett ledningssystem för att uppfylla kraven enligt NIS-direktivet
- Fortsatt metodutveckling – operativ förmåga Port Security

Vårt miljöansvar

Göteborgs Hamn AB arbetar aktivt och långsiktigt för att minimera miljöpåverkan från den egna verksamheten och sjöfarten. Genom att proaktivt ta fram åtgärder i samverkan med våra kunder – terminaler, rederier, arrendatorer och landtransportörer, bidrar vi till mer hållbara transporter.

I BOLAGETS AFFÄRSPLAN FÖR 2018 FINNS FÖLJANDE PRIORITERADE AKTIVITETER UTPEKADE:

1. Bidra till att nå målen i Göteborgs Stads gemensamma miljöprogram, främst genom att verka för fler elanslutningar och verka för en effektiv miljörabatt för fartyg. Läs mer på sid 29.
2. Minska påverkan från betydande miljöaspekter inom den egna verksamheten med fokus på bygg-, anläggning- och utvecklingsprojekt inom godsnävet. Läs mer på sid 25 och 30.

Vårt miljöarbete bidrar till hela 10 av FN:s 17 hållbarhetsmål.

Fokus på miljöledningssystemet under 2018

Göteborgs Hamn AB:s arbete för att minimera verksamhetens miljöpåverkan struktureras i bolagets ledningssystem. Ledningssystemet är ett betydelsefullt verktyg för att identifiera vad som är viktigt, ta fram mål och åtgärder samt säkerställa arbetssätt inom bolaget för att leva upp till olika miljökrav. Under det gångna året har bolagets miljöarbete granskats vid intern och extern revision samt periodisk besiktning i Energihamnen.

VÅR MILJÖPLAN

Göteborgs Hamn AB:s årliga miljöplan utgår från Göteborgs Stads miljöprogram och inkluderar tre övergripande mål: begränsad klimatpåverkan, minskad lokal miljöpåverkan och minskad resursanvändning. 2018 års miljöplan innehåller en handlingsplan med aktiviteter där samtliga medarbetare involveras i att minska verksamhetens miljöpåverkan. Miljömålen i miljöplanen följs upp tre gånger under året genom olika nyckeltal. Därtill arbetas löpande med handlingsplanen för att säkerställa att åtgärder genomförs.

UPPDATERING AV BOLAGETS MILJÖASPEKTER

Vid den externa revisionen i maj omcertifierades bolagets miljöledningssystem, vilket skedde enligt nya standarden ISO 14001:2015. I arbetet med omcertifieringen togs en ny modell för bedömning av bolagets miljöaspekter fram. Den nya modellen lyfte in livscykel-

perspektivet och värdering från intressenter till tidigare etablerade bedömningsfaktorer så som påverkan på miljön, varaktighet och utbredning. Genom detta arbetssätt identifierar bolaget vilka aktiviteter som genererar störst miljöpåverkan och därför är viktiga att målstyra.

Nytt är också att miljöaspekterna processorienterades, vilket innebär att arbetet utgick från bolagets processer. Varje miljöaspekt ritades in med en symbol vid varje aktivitet som medförde den faktiska miljöpåverkan. Arbetet genererade totalt 44 miljöaspekter varav sju betydande miljöaspekter. Dessa har varit viktiga verktyg när alla medarbetare ska ta fram verksamhetsplaner som innehåller åtgärder för att bidra till bolagets miljömål. Samtliga betydande miljöaspekter styrs genom miljömålen i miljöplanen. Bolagets arbete med miljöaspekterna fick toppbetyg vid externrevisionen.

I augusti fick bolaget ett uppdaterat certifikat för miljöledningssystemet.

BOLAGETS BETYDANDE MILJÖ-ASPEKTER 2018:

- Fartygsdrift i hamnområdet
- Bunkring inom hamnområdet
- Hamnverksamhet i innerhamnarna
- Hamnverksamhet i torrlasthamnarna
- Pumpning av produkt till fartyg
- Pumpning av produkt från fartyg
- Pumpning i ledningar, från depå till depå

Hantering av buller från fartyg

Göteborgs hamn är en tillståndspliktig verksamhet, vilket innebär att det finns tillstånd som reglerar nivåer för hur mycket buller som är tillåtet. I ytterhamnarna regleras endast buller från godshantering i terminalerna men i innerhamnen regleras buller från fartygen. Mätningar för ytterhamnarna från 2017 visade att hamnen har en relativt låg bullerpåverkan på omgivningen i förhållande till den verksamhet som utförs. Under 2018 genomfördes mätningar för att kartlägga påverkan från fartyg vid den nya kryssningsterminalen.

BULLERMÄTNINGAR VID AMERIKATERMINALEN

Under 2018 invigdes Amerikaterminalen vid Stigbergskajen som är hamnens nya kryssningsterminal. Terminalen möjliggör ett centralt kajläge för kryssningsfartygen och kommer därmed närmare bostäder jämfört med det tidigare läget i Frihamnen. För att utreda bullernivåerna från kryssningsfartygen genomfördes mätningar vid ett fartygsanløp i juni och kompletterande mätningar vid bunkring av ett kryssningsfartyg i september.

Mätningen i juni genomfördes under dagtid på ett av de större kryssningsfartygen, eftersom fartygen generellt ligger vid kaj endast över dagen. Resultatet visade att bullernivåerna från fartyget med god marginal klarade kraven som finns i verksamhetens miljötillstånd. Vid jämförelse av beräknade trafikbullernivåer för bostäderna kring Stigbergskajen konstaterades

Årets bullermätningar genomfördes av Brekke & Strand Akustik AB med ljudmätningar ombord på kryssningsfartyget och genom närfältsmätningar vid olika bullerkällor.

att tillkommande buller från kryssningsfartyget är betydligt lägre än omgivande trafikbuller. Mätningen i september visade på ökade bullernivåer, vilket berodde på att bunkringsfartyget var äldre och större än i normalfallet.

Under ett tillfälle under 2018 års kryssningssäsong låg ett äldre kryssningsfartyg över natten vid Amerika-terminalen, något som noterades av närboende och medförde dialog med hamnbolaget. Detta kryssningsfartyg kommer inte att trafikera Amerika-terminalen framöver. Efter den första kryssningssäsongen vid Amerika-terminalen har bolaget nu ett brett underlag inför kommande kryssningssäsonger för att kunna minimera buller från verksamheten.

SAMVERKAN MED ANDRA HAMNAR KRING BULLERFRÅGOR

Sedan två år är hamnbolaget med i internationella samarbetsprojektet NEPTUNES som utreder möjligheterna till att minska bullret från de fartyg som besöker hamnar. Projektet innefattar att komma överens om gemensamma mätmetoder för att bättre kunna genomföra effektiva bullerreducerande åtgärder, men även att utbyta kunskap och erfarenheter mellan hamnarna. Andra hamnar i världen har ofta stora problem med buller för närboende och kan ta emot upp till tusentals klagomål per år. I Göteborgs hamn har vi tagit emot färre än tio klagomål under de senaste tre åren. Hamnbolagets egna bullermätningar från året har skickats med till projektet. Resultatet kommer att presenteras på en konferens under våren 2019.

➔ Vill du läsa mer om bullerprojektet NEPTUNES?
www.neptunes.pro

Minskning av miljöpåverkan från lastbilstrafiken – ett utvecklingsområde

I Göteborgs Stads budget för 2018 och i förslaget till nytt ägardirektiv för hamnbolaget inkluderas uppdraget att bidra till att minska lokal miljöpåverkan från den tunga trafiken till och från hamnen. Under året har bolaget därför påbörjat arbetet med att sammanställa vilka åtgärder med effekt på omgivande trafik som genomförs idag samt utreda vilka möjligheter som finns för att arbeta vidare med dessa frågor. Miljöpåverkan från tung trafik utgörs främst av utsläpp av kväveoxider, koldioxid och partiklar.

PÅVERKAN PÅ TUNG TRAFIK TILL OCH FRÅN HAMNOMRÅDET

Hamnbolaget arbetar med att minska miljöpåverkan från tung trafik till och från hamnen på olika sätt. Tillsammans med terminaloperatörerna arbetar vi för att effektivisera inpassagerna till hamnområdet och minska köbildningar. Byggnationen av Arken Kombiterminal, som invigdes under 2018, som ersättningsläge för Gullbergsvass Kombiterminal, har inneburit att 140 000 lastbilstransporter per år har flyttats från centrala Göteborg till ytterhamnsområdet. I över tio år har arbetet med att främja att gods ska transporteras på järnväg istället för via lastbilar drivits genom konceptet Railport Scandinavia.

Vi samverkar med Trafikverket i syfte att få till ett effektivare underhåll och en snabbare utbyggnad av de flaskhalsar som finns i järnvägsnätet. Flera projekt har färdigställts under de senaste åren, vilket bidrar till en högre andel elektrifierade spår, fler dubbelspår och en effektivare planering av trafiken. Inom arbetsgivarorganisationen Sveriges Hamnar har en arbetsgrupp

skapats för att verka för överflytt av gods till sjöfart, där hamnbolaget är med. Därtill stöttas åtgärder för att öka transporter till sjöss via pråmtrafik och kort- och när-sjöfart, möjliggöra ökad rorottrafik genom utbyggnation av inseglingen till Älvsborgshamnen och fler järnvägs-terminaler.

DELTAGANDE I FORSKNINGSPROJEKT

För att få ett tydligare underlag och en bättre helhetsbild av miljöstyrande incitament så har bolaget valt att stötta forskningsprojektet "Miljöstyrande avgifter och incitament för hamnar". Projektet drivs av IVL tillsammans med Göteborgs universitet, VTI samt hamnarna i Göteborg, Stockholm och Trelleborg.

Arbetet har pågått under två år och undersöker hur differentierade miljöavgifter och incitament i hamnar kan minska miljöpåverkan från de olika trafikslag som trafikerar hamnarna. Det inkluderar klimatpåverkan och lokala utsläpp till luft. Projektet vill öka kunskapen om hur hamnavgifter kan utformas för att ge rederier,

åkerier och tågoperatörer tydliga incitament till miljöförbättrande åtgärder. Man avser även att öka kunskapen om enskilda avgifters och incitaments effekter på utsläpp till luft, trängsel och energianvändning, och klargöra vilka internationella, regionala och nationella regelverk och bestämmelser som avgifterna måste vara förenliga med. Slutsatserna visar att eventuella åtgärder är mycket komplicerade att genomföra samt att effekterna kan bli svåra att överblicka.

Erik Fridell

PROFESSOR, IVL

"Projektet visar att det är viktigt att få kontroll över lastbilstransporter till och från hamnen för att arbeta för bättre luftkvalitet och minskad trängsel. Många hamnar runt om i världen har olika former av avgifter eller rabatter för landtransporterna. Tänkbara avgifter för lastbilar syftar till att styra mot ökad fyllnadsgrad och renare fordon, mot rutten utanför tätort eller mot järnväg/sjö. Det finns dock juridiska utmaningar i att utforma system för avgifter. Det är även viktigt att flera hamnar är engagerade i dessa frågor och har en gemensam inriktning för att undvika förflyttning av gods till andra närliggande hamnar."

Nytt regelverk för hantering av avfall förväntas

Hamnen arbetar kontinuerligt med att minska avfallet från både den egna verksamheten och från de besökande fartygen. Arbetet syftar i första hand till att minska mängden avfall, och i nästa steg till att säkerställa en effektiv sortering av avfallet. Löpande genomförs åtgärder för att förbättra och möjliggöra mer effektiv avfallshantering inom bolagets verksamhet.

ATT LÄMNA AVFALL I GÖTEBORGS HAMN

Hamnbolagets arbete med fartygsgenererat avfall handlar framförallt om att underlätta för fartygen att kunna göra rätt, och att erbjuda en välfungerande hantering vid kaj av det avfall som uppkommit ombord. För att möjliggöra en effektiv avfallshantering finns mottagningsanläggningar för svart/gråvatten, en sludgebåt och återvinningsstationer på kajer. I hamnens driftföreskrifter finns anvisningar om vilka typer av avfall som kan tas emot.

Mängder mottagen sludge i ton från fartygen, till samtliga hamndelar

2018	2017	2016	2015	2014
6 100	7 100	8 000	7 400	7 600

KRAV PÅ ATT TA EMOT AVFALL FRÅN FARTYGEN

Hamnen är skyldig att ta emot avfall från fartygen som anlöper hamnen. Inom EU gäller som huvudprincip att fartyg ska lämna iland det fartygsgenererade avfall som inte får släppas ut, vid varje hamnbesök. Detta regleras i port reception facilities directive (PRF-direktivet). I vissa fall kan ett fartyg behålla avfallet ombord till nästa anlöpshamn. För fartyg som kommer från hamnar utanför Europa finns inga regler för hur mycket de ska ha lämnat iland i en tidigare hamn. Inom Sverige och Östersjöområdet gäller hårdare krav på ilandlämning än vad som gäller inom övriga EU-området, då allt fartygsgenererat avfall som inte får släppas ut ska lämnas iland vid varje hamnanløp. Det innebär att Göteborgs hamn kan få ta emot allt det avfall som fartyg har producerat på resor mellan hamnar i andra länder. Därtill får inte hamnen ta ut extra avgifter baserat på de mängder som lämnas. Kostnaden ska vara densamma för alla fartyg och inkluderas därför i hamntaxan.

Inom hamnen finns olika avfallsstationer där avfallet kan sorteras direkt vid kaj.

En viktig fråga är därför att säkerställa att alla berörda hamnar tolkar och tillämpar regelverket på samma sätt. Detta så att mottagning av avfall kan ske i samtliga hamnar och att hanteringen och dess kostnad blir likvärdig. En uppdatering av PRF-direktivet förväntas inom kort och inför det arbetar bolaget för ökad tydlighet och för att samma regler ska gälla i hela Europa. Detta sker främst genom engagemanget i ESPO och ordförandeskapet i dess hållbarhetskommitté.

The European Sea Ports Organization.

Utsläpp till luft är en fortsatt stor utmaning

Att minska utsläppen av koldioxid, kväveoxider, svaveldioxid och partiklar är ett av de viktigaste områdena för hamnens miljöarbete. Medan utsläppen av svaveldioxid minskat under de senaste åren så är kvävedioxiderna fortfarande ett stort problem för Göteborg, och här behöver hamnen och sjöfarten bidra till en minskning. En stor utmaning är också att få ner de klimatpåverkande utsläppen.

I Los Angeles hamn används reningssystem för fartyg – här ses när kopplingen är ansluten till fartygets skorsten.

VIDARE MOT HÖGRE ANDEL ELANSLUTNA FARTYG OCH FORDON

Under 2018 har arbetet med att nå en högre andel elanslutningar av fartyg och fordon fortsatt. Hamnbolaget har arbetat vidare tillsammans med DFDS Seaways för

att skapa helt nya elanslutningar i roroterminalen. Under 2018 blev det klart att projektet beviljats medel från Naturvårdsverkets initiativ Klimatklivet och därefter har vidare dialog mellan parterna tagit vid och planering av projektet pågår. Ett projekt för att etablera 32 laddstolpar för elbilar har genomförts under året. Sammantaget innebär det 74 laddningspunkter och bolaget har fått stöd via Klimatklivet även för denna åtgärd.

NY STUDIE UTREDER ALTERNATIV TILL ELANSLUTNING FÖR FARTYG

Göteborgs Hamn AB och Stockholms Hamnar har tillsammans med forskningsinstitutet RISE påbörjat en studie för att utreda alternativa tekniker för fartyg som ej kan anslutas till elnätet. Detta omfattar nya, alternativa tekniker till elanslutningar av fartyg vid kaj som är speciellt utformade efter krav och utmaningar kopplade till luftkvalitet i hamnar som är integrerade i stadsmiljöer.

En teknik som utreds är mobila reningssystem, som redan idag används i Los Angeles hamn. Dessa system består av mobila plattformar som är utrustade med rökgasrening, vilka sedan kopplas direkt till fartygens

skorstenar då de ligger vid kaj. Användning förhindrar stora utsläpp av partiklar, kväveoxider och svaveldioxid. Studien kommer också att utreda en vidareutveckling av dessa system för att inkludera koldioxidavskiljning, vilket skulle ha inverkan på klimatutsläppen. Utredningen sker ur ett tekniskt, affärsmässigt och miljömässigt perspektiv för att få svar på om och hur alternativen till landström skulle kunna användas i en svensk hamnmiljö. Projektet har beviljats stöd från Naturvårdsverket och planeras att avslutas i april 2019.

INCITAMENT FÖR ÖKAD MILJÖ-PRESTANDA HOS FARTYG

Hamnbolaget premierar de mest miljöanpassade fartygen med en rabatt på hamntaxan. Detta är ett arbete som fortsatt under 2018, då 156 stycken fartyg erhöll miljörabatt. Arbetets utveckling sker främst genom ett omfattande engagemang i de internationella index som används som grund för miljödifferenteringen av hamntaxan, Environmental ship index (ESI) och Clean shipping index (CSI). Nästan 7 000 fartyg finns registrerade hos ESI och är ett verktyg för många hamnar runt om i världen.

34% av fartygsanlöpen hade möjlighet att elansluta under 2018

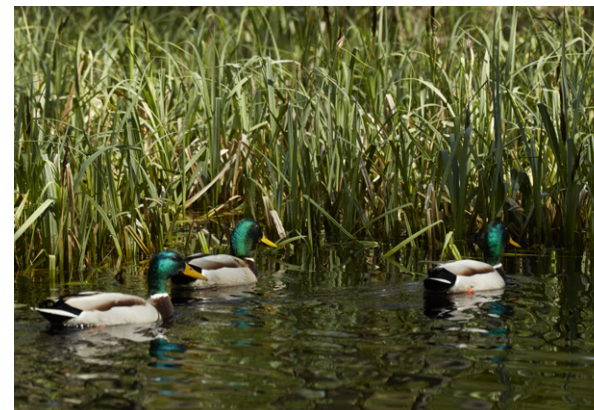

31% av fartygsanlöpen fick miljörabatt under 2018

Vadhavet skapar biologisk mångfald i Torsviken

Från sjuttiotalet och fram till 2009 har Göteborgs hamn lagt muddermassor i Torsviken på Hisingen. Viken är klassad som Natura 2000-område och hamnbolaget hjälper sedan flera år till med att bevara dess växt- och djurliv. Rent material från Trafikverkets byggnation av Marieholmstunneln har använts till att sluttäcka området och bygga vallar samt öar. Under 2018 färdigställdes det arbetet.

Förhoppningen är att t ex fler gräsänder kommer att häcka i vadhavet.

ÖKADE MILJÖVÄRDEN

Etableringen av vadhavet är ett frivilligt åtagande som hamnbolaget genomfört som kompensation för hamnens expansion i närområdet. Projektet har identifierat viktiga åtgärder och har i samverkan med Göteborgs Ornitologiska Förening utformat vadhavet för att etablera en gynnsam miljö.

Syftet har varit att främja biologisk mångfald genom att skapa lyckosamt habitat för det lokala fågellivet och andra djur samt växter. En utgångspunkt för arbetet har varit att på lång sikt uppnå god bevarandestatus för olika fågelarter och prioritera särskilt skyddsvärda och utpekade arter. Utformningen av öarna med flacka stränder är framtagna för att passa framförallt vadarfåglar och ger grunda födohabitat för vadare som går på botten. De söker föda genom att fånga insekter och smådjur i vatten eller dyrkar upp dem från botten-sedimentet.

Magnus Persson

GÖTEBORGS ORNITOLOGISKA
FÖRENING

”De båda habitattyperna förväntas få en betydande funktion för den biologiska mångfalden i området.”

”Förväntat är att vadarfåglar som större strandpipare, rödbena och drillsnäppa kommer att häcka i vadhavet. Förhoppningarna är att skärfläcka, skrattnäs, sisktärna, gräsand, snatterand, kricka, gravand, och möjligen kentsk tärna kommer häcka. Förväntade arter som kommer att rasta är i princip alla våra sträckande arter som häckar i Skandinavien och Arktis.

Vadhavets yttre strand är relativt brant och kommer att huseras av änder och gäss när det är isfritt. Det kommer i begränsad omfattning locka vadarfåglar under migrationstider, exempelvis spovar, brushane och kärrsnäppa. Utanför vadhavets strandvall lämnas ytan med ojämnheter och blir mycket värdefull för insekter och groddjur. Detta kompletterar vadhavets rika grundvatten med så kallade efemära vatten, det vill säga små grunda vattensamlingar som torkar ut mellan nederbörd.”

Vårt sociala ansvar

Som spindeln i hamnklustret är det viktigt att vi tar ett socialt ansvar både lokalt i Göteborg och globalt. Det är genom kompetenta och kreativa medarbetare som vi driver utvecklingen och verksamheten framåt och uppnår de mål och resultat som vi satt upp. Göteborgs Hamn AB ska fortsätta vara en attraktiv arbetsplats som kännetecknas av en god, säker och utvecklande arbetsmiljö. Vi ska även vara med och bidra till Göteborgs Stads mål om ett jämlikt Göteborg.

I BOLAGETS AFFÄRSPLAN FÖR 2018 FINNS FÖLJANDE PRIORITERADE AKTIVITETER UTPEKADE:

1. Aktivt arbeta med att hålla bolagets värderingar levande.
Läs mer på sid 35.
2. Ett ökat fokus på hälsofrågor på vår arbetsplats.
Läs mer på sid 34.
3. Intensifiera och systematisera samarbete med akademien.
Läs mer på sid 34.

Vårt arbete med social hållbarhet bidrar till 6 av FN:s 17 hållbarhetsmål.

Arbetsmiljö, säkerhet och hälsa

Göteborgs Hamn AB ska vara en arbetsplats som kännetecknas av en god och säker arbetsmiljö. Anställda, kunder och samarbetspartners ska känna sig trygga med vårt sätt att hantera arbetsmiljön. Vi har medarbetarens hälsa i fokus.

I Göteborgs Hamn AB
jobbar 135 personer
– 92 män och 42 kvinnor

ARBETSMILJÖPLAN 2018

Göteborg Hamns AB samlar verksamhetens arbetsmiljöarbete i en arbetsmiljöplan som består av övergripande mål, delmål och en handlingsplan med aktiviteter. De övergripande målen är framtagna som ett stöd för att nå de kort- och långsiktiga målen i bolagets affärsplans fokusområde Medarbetare och Samhälle. De övergripande målen inkluderar systematiskt arbetsmiljöarbete och ständiga förbättringar inom arbetsmiljö, att medarbetarna upplever en god arbetsmiljö samt arbete för att minska riskerna inom arbetsmiljö.

SYSTEMATISKT ARBETSMILJÖ- ARBETE OCH REVISION

Göteborgs Hamn AB arbetar systematiskt med att förbättra arbetsmiljön och bolaget är certifierat i enlighet med arbetsmiljöstandarden OHSAS 18001:2007. Under 2018 har en intern och en extern revision genomförts. Trenden är att antalet avvikelser från revisionerna minskar. Resultatet från årets revisioner blev att fem avvikelser anmäldes till Arbetsmiljöverket, som återkopplade angående två fall; ett som rörde nedfallna rör och ett annat som handlade om utsläpp av kvävgas. Arbetsmiljöverket har godkänt bolagets hantering av avvikelserna.

VÅRT AVVIKELSEHANTERINGSSYSTEM

Avvikelsehanteringssystemet och dess utredningar är viktiga för att kunna analysera oönskade händelser, men också för att upptäcka systematiska avvikelser. För att säkerställa kvaliteten på utredningarna i avvikelse-systemet genomförs varje vecka avstämningssmöten i Energihamnen, där ansvarig arbetsledare, skyddsombud och specialister deltar. Antalet inrapporterade avvikelser till hamnbolagets avvikelse-system har ökat något jämfört med 2017 och ligger på 354 stycken under 2018. Under 2018 har vi haft tio arbetsskador som inte lett till sjukfrånvaro, inrapporterat i aktuellt avvikelsehanteringssystem.

SÄKERHETSARBETET I ENERGIHAMNEN

I Energihamnen transporteras och lagras en stor mängd brandfarliga produkter såsom bensin och tjockolja. Detta i kombination med en hamnverksamhet med fartygsanlöp och ett flertal kundoperatörer inom en liten yta innebär stora risker. För att uppnå en säker energihamn krävs kontinuerlig riskhantering och förbättringsarbete för utrustningars kvalitet och tillförlitlighet. Under 2018 har samtliga skyddskläder bytts ut till följd av ökade krav att innefatta flamskydd, antistatbehandling och varselfärger. Energihamnen kommer också att som första hamn i Sverige införa nykterhetskontroller av fordonsförare under 2019. Projektet startade under 2018 på initiativ av regeringen och drivs i samråd med Trafikverket.

Thomas Crogård

HUVUDSKYDDSOMBUD,
ENERGIHAMNEN,
GÖTEBORGS HAMN AB

*”Vi borde fokusera
mer på den operativa världen.”*

”En viktig arbetsmiljöfråga i Energihamnen och Göteborgs hamn är synkroniseringen mellan produktion och drift; mellan de som bygger och underhåller våra anläggningar kontra de som opererar dem. Kommunikation och regelbunden återkoppling är centralt och sker genom exempelvis samordningsprojekt och projektsamordningsmöten. Samtidigt tenderar det att bli för många möten, vilket kan bli påfrestande. Vi borde fokusera mer på den operativa världen, vara mer ute i fält och komma närmare verksamheten istället för att sitta i möten och prata om hur man borde göra.”

Sandra Persson

PROJEKTLEDARE,
INFRASTRUCTURE,
GÖTEBORGS HAMN AB

”Samtliga trycksatta anordningar i bolaget har riskbedömts för att få fram vilka risker som föreligger för människan.”

”Arbetet har identifierat vilka barriärer vi har eller behöver införa för att minska riskerna och vilken fortlöpande tillsyn anordningarna behöver. Uppföljningen av tillbud och olyckor (TRIA) samt felanmälningar och ombyggnationer i anläggningen tillgodoser att vi på ett systematiskt sätt arbetar med de risker som föreligger på våra trycksatta anordningar.”

OMFATTANDE ARBETE MED TRYCKSATTA ANORDNINGAR

Under året har hamnbolaget gjort ett omfattande arbete med trycksatta anordningar, detta då vi äger och förvaltar en mängd rörledningar, tryckkärl samt några cisterner i Energihamnen. Dessa anläggningar faller under kraven i Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2017:3 ”Användning och kontroll av trycksatta anordningar”. Kraven innebär bland annat att samtliga trycksatta anordningar ska riskbedömas för att avgöra om de behöver fortlöpande

tillsyn och att särskilt riskfyllda anordningar (klass A eller B) ska ha skriftliga rutiner för tillsynen. Därtill ska tillsynen rapporteras och man ska ha årlig revision av rutiner kring tillsynen.

SÅ TYCKER MEDARBETARNA

Det är viktigt för oss att veta vad medarbetarna tycker om sin arbetsplats och arbetssituation och därför gör vi regelbundet medarbetarundersökningar. Den senaste medarbetarundersökningen genomfördes under senhösten 2017 och kommer från och med i år att genomföras vartannat år. Under 2018 har hamnbolaget arbetat mycket med resultatet från 2017 års undersökning. Till exempel har alla chefer erbjudits stöd med att tolka resultatet samt arbeta med resultatet med sina respektive grupper. En anledning till detta var att i princip alla avdelningar eller grupper fick egna resultat från undersökningen. Det har dessutom varit obligatoriskt för alla chefer att arbeta med en handlingsplan samt ta fram en egen handlingsplan för sin grupp som levererats till HR-avdelningen.

KOMPETENSUTVECKLING

Utvecklingssamtal genomförs med all personal och HR-avdelningen följer upp att varje medarbetare får en utvecklingsplan. Flera utbildningar genomfördes under 2018, både på individuell-, och avdelnings-, och övergripande nivå. Under året har i stort sett alla medarbetare i hamnbolaget gått en kurs i hjärt- och lungräddning, en kurs som numera är obligatorisk att genomgå vartannat år. En annan del i bolagets arbete med kompetensutveckling är att främja och stödja intern rörlighet, vilket gör det möjligt för medarbetare att testa på en annan roll i hamnbolaget under en period – till exempel i form av ett vikariat – och samtidigt behålla sin ordinarie tjänst. Vi har sett flera exempel på detta under året.

Hamnbolagets medarbetare har under 2018 gått en HLR-utbildning.

Martina Wessberg

TRAFIKSAMORDNARE,
PORT CONTROL,
GÖTEBORGS HAMN AB

”Intern rörlighet är något som kan utvecklas vidare, så att man verkligen tar vara på all den kompetens som finns inom hamnbolaget.”

”Det är jättebra att man kan få jobba inom andra delar av bolaget under en tid. Fördelen är att man får en bättre helhetsbild av vad bolaget gör samt att man lär känna kollegor på andra avdelningar. Jag hade inte riktigt förstått hur omfattande arbetet på Port Control var innan jag fick möjligheten att prova på att arbeta där.”

ÖKAT FOKUS PÅ HÄLSOFRÅGOR

Sjukfrånvaron har under året minskat aningen jämfört med förra året, från 4,5 procent 2017 till 4 procent 2018. Under året har insatserna kopplat till rehabilitering fortsatt, vilket inkluderat satsningar för att fånga upp medarbetare innan de blir sjuka. All personal i Göteborgs Hamn AB erbjuds möjligheten att göra en hälsoprofilbedömning hos bolagets företagshälsovård vartannat år. Detta genomfördes senast 2017 och nästa gång blir 2019. Syftet är att öka medvetenheten kring nuläget hos varje individ kopplat till sin egen hälsa och att synliggöra eventuella behov av livsstilsförändringar.

Elever som deltar i Framtida transporter, ett projekt som uppmuntrar till teknikengagemang och en hållbar framtid.
www.universeum.se/skolprojekt/framtida-transporter/

Ett ökat fokus på hälsofrågor har varit ett prioriterat förbättringsområde i 2018 års affärsplan, vilket resulterat i olika aktiviteter under året. I början av året genomfördes en enkät där medarbetarna fick rangordna vad de tycker är viktigast av psykosocial, fysisk och psykisk hälsa. Resultatet visade en jämn viktning mellan frågorna och en efterfrågan på aktiviteter där man kan umgås och träffas mer över avdelningsgränserna. Detta användes som underlag till hälsoutmaningen där flera lag bildades med medarbetare från olika avdelningar. Ett stort antal medarbetare deltog i hälsoutmaningen i vilken de genomförande aktiviteter och samlade poäng över en 10-veckorsperiod. Bakom hälsoutmaningen och hälsoarbetet under 2018 finns en hälsogrupp bestående av medarbetare och chefer från olika delar av verksamheten.

SAMVERKAN MELLAN SKOLA OCH ARBETSLIV

Det är viktigt att dela med oss av vår tid och kunskap och ge ungdomar och vuxna en möjlighet att få kontakt med och komma ut i arbetslivet. Det sker bland annat genom att vi samarbetar med Göteborgsregionen kring "Samverkan mellan skola – arbetsliv", är ute och håller föredrag, tar emot studiebesök från skolor och universitet, erbjuder praktikplatser och sommarjobb samt ger möjlighet till arbetsträning. Hamnbolaget är också en aktiv partner i projektet Framtida transporter som vänder sig till elever i årskurs 7 och 8 och uppmuntrar till teknikengagemang. Eleverna får i projektet skapa egna transportlösningar och samtidigt påverka sin samtid och framtid. Vi knyter också kontakter med akademien och får till exempel in många bra förbättringsförslag genom examensarbeten.

Den moderna hjärnforskningen visar att motion och träning får fullständigt ofattbara effekter på hjärnan, något som föreläsare Anders Hansen utvecklade i sitt föredrag "Hjärnstark" – en uppskattad aktivitet i Hälsogruppens arbete.

Inga-Lill Hallberg

SYSTEMANSVARIG API PRO
OCH MEDLEM I HÄLSOGRUPPEN,
GÖTEBORGS HAMN AB

"I hälsogruppen har vi under det senaste halvåret försökt belysa hälsa i en bred bemärkelse."

"Fokus har legat på såväl fysisk aktivitet och kosthållning som psykosociala aspekter. Hälsoutmaningens budskap har varit att hälsa är så mycket mer än bara fysisk träning och vi har försökt att nå ut med att goda relationer på arbetsplatsen är väldigt viktigt för en god hälsa. Hälsogruppens arbete kommer att fortsätta även under nästa år."

Inkluderande arbetsplats

Göteborgs Hamn AB ska vara en inkluderande arbetsplats där det råder jämställdhet och mångfald, där ingen diskrimineras eller kränks. En arbetsplats som tar tillvara olika erfarenheter och kunskaper. De mänskliga rättigheterna ska genomsyra hela vår verksamhet. Vår uppförandekod som har sin grund i våra kärnvärden – samverkan, hållbarhet, innovation och pålitlighet – visar oss vägen.

AKTIVT LIKABEHANDLINGSARBETE

Likabehandlingsgruppen har under året tagit fram aktiviteter kopplat till fokusområden från Göteborgs Stads budget och diskrimineringslagen, exempelvis mänskliga rättigheter, jämställdhet och jämlikhet. En aktivitet var en kritisk granskning av rekryteringsannonser med fokus på diskriminerande ordval, där resultatet visade att diskriminering inte förekom. Vidare

visades vid den årliga lönekartläggningen att det inte förekommer några osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. Mångfaldsperspektivet används i varje ny rekrytering. Dock ökar inte mångfalden i den takt som önskas då det inom vissa yrkeskategorier finns ett begränsat rekryteringsunderlag. Under 2018 har hamnbolaget också haft fokus på FN:s temadagar och gruppen har informerat om det på bolagets intranät, arrangerat frågesporter med jämställdhetstema och bjudit på tårta med regnbågsfärgad dekoration under Pride.

ÅTGÄRDER MOT FLER KRÄNKNINGAR

Medarbetarundersökningen som gjordes 2017 visade att antalet trakasserier och kränkningar hade ökat jämfört med föregående år. Resultatet visade att få kränkningar var kopplade till diskrimineringsgrunderna och sexuella trakasserier, medan flesta kränkningar var kopplade till att man inte behandlar varandra så bra i ord och handling, genom till exempel oönskade skämt och undanhållande av information. En åtgärd har varit

Hamnbolaget uppmärksammade West Pride i augusti 2018 bland annat genom att flagga i regnbågsfärger.

Ordmoln från medarbetardagen 2018. Medarbetarnas svar på frågan "Vad är ett gott arbetsklimat för mig och hur bidrar jag till det?"

att bolaget infört ämnet kränkningar som en fokusfråga för utvecklingssamtal för 2018. HR-avdelningen har också informerat om bolagets arbete mot kränkningar ute i verksamheten. Vidare hade samtliga chefer en workshop på temat kränkningar under våren 2018. Arbetet mot kränkningar och trakasserier fortsätter under 2019.

UPPSKATTAD MEDARBETARDAG

Ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsplats är den årliga medarbetardagen. Årets medarbetardag handlade om vikten av att behandla varandra med respekt och av att ge positiv feedback, samt visa hur lätt negativa kommentarer kan sätta spår. Medarbetarna fick diskutera sina åsikter kring vad ett gott arbetsklimat är och hur de själva kan bidra till det. Underlaget sammanställdes och kommer att användas när uppförandekoden revideras under 2019. Utvärderingen visade att dagen var uppskattad och ett viktigt forum där medarbetare från alla delar av verksamheten kan träffas.

Genom samverkan och medvetna inköp gör vi skillnad

Vi ska göra vad vi kan för att vara en del av lösningen på de utmaningar som vårt samhälle står inför lokalt i Göteborg, men även globalt. För oss är det viktigt att bidra till ett mer jämlikt Göteborg med minskat utanförskap, minskade skillnader i livsvillkor och hälsa samt goda arbetsförhållanden. Hur vi lyckas och vad vi gör påverkar många i samhället.

BIDRAG TILL GODA ARBETSFÖRHÅLLANDEN

Hamnbolaget är ett offentligt ägt bolag och går därmed under Lagen om upphandling inom försörjningssektorerna. Där ställs en mängd krav på kontroller, exempelvis att utesluta leverantörer från upphandlingar om de är dömda för brott inom området mänskliga rättigheter. Hamnbolaget köper främst tjänster och merparten är från svenska leverantörer med anställd personal i Sverige. Vi strävar efter att vara en rättvis kund och jobbar aktivt för att enbart arbeta med seriösa leverantörer som sköter sig när det gäller arbetsmiljö, skattefrågor och lagstiftning. Det sker bland annat genom hamnbolagets samarbete med Skatteverket, som kontrollerar våra anbudsgivare gentemot deras register.

I våra upphandlingar ställs, när så är relevant, krav på att de varor och tjänster som köps ska produceras med hänsyn tagen till ILO:s kärnkonventioner och FN:s konventioner om mänskliga rättigheter. Flera av inköpen görs också genom de ramavtal som Göteborgs Stad krävställer och upphandlar. I merparten av våra upphandlingar där avtalen sträcker sig över lite längre tid har vi även med hamnbolagets uppförandekod som en del av

underlaget, såväl som klausuler gällande antikorruption och antidiskriminering. Vi talar också om bolagets kärnvärden vid uppföljningsmöten med våra leverantörer. Vi har hittills inte påträffat några avvikelser kopplat till att bryta mot detta område. Vi arbetar även med att minimera antalet leverantörsled i våra entreprenader för att därmed öka kontrollen generellt och minska risken för oseriösa leverantörer som bryter mot både globala riktlinjer inom området samt aktuell skattelagstiftning.

KRAV PÅ SOCIAL HÄNSYN VID UPPHANDLING

I Göteborgs Stads budget 2018 är ett prioriterat mål att "andelen hållbara upphandlingar ska öka". En del i detta arbete är att 50 procent av stadens alla tjänsteupphandlingar ska ske med social hänsyn. Arbetet med den modell som Göteborgs Stad har tagit fram, ska främja sysselsättningsmöjligheter för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, stimulera social integration, lika möjligheter och sociala rättigheter. Hamnbolaget har under de senaste sex åren utvecklat och ställt sociala krav vid upphandling. För 2018 var målsättningen att

ställa sociala krav i minst 55 procent av alla ramavtalsupphandlingar eller längre entreprenader (>tre månader), ett mål som uppnåts med marginal (80 procent).

Ett exempel på hur vi ställer sociala krav vid ramavtalsupphandlingar är att avtalsleverantörerna ska anta valda utmaningar i föreningen CSR Västsveriges tre ansvarsinitiativ: Reko arbetsplats, Socialt ansvar och Miljöansvar. Hamnbolagets ambition är att ständigt förbättra och utveckla de metoder och modeller som används för att ställa sociala krav vid upphandling och vi kommer även i kommande upphandlingar hålla fortsatt fokus på denna viktiga fråga.

Sedan 2014 stödjer Göteborgs Hamn AB Göteborgs Räddningsmission, som arbetar med att hjälpa många olika utsatta grupper i vårt samhälle. En av aktiviteterna som våra medarbetare kan hjälpa till med är frukostservering för hemlösa.

Hållbarhetsstyrning

Bolagets styrning sker genom affärsplanen. När affärsplanen tas fram och revideras beaktas ägardirektiv, styrelsens mål- och inriktningsdokument, omvärldsanalys, framtidsspaningar, kundkrav och önskemål samt verksamhetens behov och våra medarbetares utveckling.

Affärsplanen bryts därefter ner i verksamhetsplaner och sedan i utvecklingsplaner för den enskilde medarbetaren. Syftet är att skapa delaktighet och tydliggöra styrningen genom hela verksamheten, vilket leder till måluppfyllnad. Målen i affärsplan 2018 redovisas på sidan 15–16. Olika verksamhetsområden styrs av kompletterande planer, exempelvis miljöplan, arbetsmiljöplan och likabehandlingsplan. Dessa planer ska också beaktas vid framtagande av verksamhetsplaner.

Bolaget har direkt påverkan kopplat till samtliga identifierade, väsentliga hållbarhetsfrågor. Vi bidrar också till påverkan genom vår roll för hela godsnavet och via våra relationer till våra intressenter. Inom flera områden, exempelvis miljö, utövar vi styrning av såväl direkt påverkan som indirekt påverkan. Med stöd i vårt uppdrag i ägardirektivet styr vi genom mål, planer, riktlinjer och avtal med målsättningen att utgöra det självklara godsnavet för sjötransporter i Skandinavien och ha en ledande roll i utvecklingen av Göteborgsregionen som ett nationellt logistiskt centrum.

Vi bidrar till FN:s delmål 16:5 som handlar om att minska alla former av korruption och mutor.

Arbetet med de väsentliga hållbarhetsfrågorna och dess styrning är centralt för att kunna leverera till våra kunder och efterleva uppdraget enligt bolagets ägardirektiv. Utvärdering och avvikelser hanteras inom ramen för bolagets ledningssystem. Utvecklingsarbetet sker enligt PlanDoCheckAct-metoden och arbetet med ständiga förbättringar. Samtliga väsentliga hållbarhetsfrågor nedan omfattas av lagstiftning. Lagförteckningar finns tillgängliga i verksamheten och följs upp löpande.

Väsentliga hållbarhetsfrågor	Styrande policies	Granskningsförfaranden och ansvar*
Nöjda kunder Utveckling av godsnavet Stabil ekonomi Hög affärsetik	- Göteborgs Hamn AB:s uppförandekod. - Kvalitetspolicy. - Hamnordning för Göteborg. - Finanspolicy och finansiella riktlinjer för Göteborgs Stad. - Säkerhetspolicy för Göteborgs Stad. - Riktlinjer för informationssäkerhet inom Göteborgs Stad Policy och riktlinjer för användning av informationsteknik inom Göteborgs Stad. - Göteborgs Hamn AB:s kompletterande säkerhetspolicy och informationssäkerhetspolicy. - Integritetspolicy. - Policy och riktlinje mot mutor för Göteborgs Stad. - Policy och riktlinjer för representation.	- För ledningsprocess Leda och styra verksamheten samt kärnprocessen Marknadsföra och sälja ansvarar VD. - För stödprocessen Säkerställa en god kvalitet ansvarar kvalitetschef på avdelningen Business Support. - För kärnprocessen Samordna hållbara och effektiva fartygsanlöp ansvarar hamnkapten. - För kärnprocessen Långsiktigt planera hamnutveckling ansvarar chef för avdelningen Port Development. - För kärnprocessen Förvalta effektiv och hållbar infrastruktur ansvarar chef för avdelningen Infrastructure. - För kärnprocessen Säkerställa driften av en säker, effektiv och hållbar Energihamn ansvarar operativ chef. - För stödprocessen Säkerställa en god ekonomi ansvarar ekonomichef. - För arbetet med Port Security och Informationssäkerhet ansvarar säkerhetschef. - För det interna antikorrupsionsarbetet ansvarar chef för avdelningen Business Support.
Klimat Biologisk mångfald Utsläpp till luft Resurseffektivitet	- Miljöpolicy för Göteborgs Stad. - Göteborgs Hamn AB:s uppförandekod.	För stödprocessen Säkerställa en god miljö ansvarar miljöchef på avdelningen Port Development.
Arbetsmiljö, säkerhet och hälsa Mångfald och jämställdhet Icke-diskriminering Kompetensutveckling Minskat utanförskap	- Göteborgs Hamn AB:s uppförandekod. - Medarbetar- och arbetsmiljöpolicy för Göteborgs Stad. - Göteborgs Hamn AB:s alkohol- och drogpolicy Riktlinje för systematiskt brandskyddsarbete (SBA). - Jämställdhetspolicy för Göteborgs Stad. - Göteborgs Stads policy för upphandling och inköp.	- För stödprocessen Säkerställa en god arbetsmiljö ansvarar chefen för avdelningen Business Support och för säkerhetsarbetet i Energihamnen ansvarar driftchefen. - För arbetet med vår likabehandlingsplan ansvarar ordförande i likabehandlingsgruppen och för stödprocessen Köpa in ansvarar vår inköpschef.

**Mer om bolagets processer på nästa sida.*

Kvalitetsarbete med fokus på kundvärde

Hamnbolagets kvalitetsarbete ska skapa förutsättningar för ett starkt, effektivt och hållbart skandinaviskt godsnav, med fokus på kundvärde och kundnöjdhet. Vi har tre utgångspunkter i vårt arbete; god kunskap om våra kunders behov, arbeta för effektiva och värdeskapande processer samt ständiga förbättringar. Göteborgs Hamn AB:s verksamhet är certifierat enligt ISO 9001, ISO 14001 och OHSAS 18001.

OMCERTIFIERING AV BOLAGETS LEDNINGSSYSTEM

Under 2018 var det dags att omcertifiera bolagets ledningssystem. Verksamheten hade haft sedan 2015 på sig att tillämpa de nya uppdaterade standarderna inom miljö och kvalitet, vilket skulle revideras. Under hösten 2017 tillsattes ett internt projekt som arbetade med att säkerställa att övergången till de nya kraven skett. Externrevisionen i maj resulterade i fem mindre avvikelser och 37 förbättringsförslag, som hanterats under året via vårt avvikelsehanteringssystem. Bolaget mottog nya certifikat för ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 och OHSAS 18001:2007 i augusti 2018.

Certifierade inom kvalitet (ISO 9001), miljö (ISO 14001) och arbetsmiljö (OHSAS 18001).

PROCESSUTVECKLING

En viktig del vid övergången till nya kvalitetsstandarder 9001:2015 var arbetet med bolagets processutveckling. Under 2018 utbildades personalen i processutveckling och företagsledningen beslutade om en uppdaterad huvudprocesskarta. Intensivt arbete pågick där medarbetarna fick rita upp verksamheternas processer och synliggöra hur bolaget lever upp till intressenternas krav. Detta lyfte också fram vilka kritiska gränssnitt inom bolaget som kräver ökad samverkan. För att möjliggöra detta arbete krävdes justeringar av ledningssystemets tekniska verktyg. För ökad användarvänlighet har innehållet tydligare definierats och exempelvis har intressentförteckning, uppritade processer och dokumentation sammankopplats. Processutveckling inkluderades som ett nytt målområde i affärsplanen inför kommande år och processutvecklingen identifierades som ett viktigt verktyg för att öka effektiviteten.

Susanne Boy

REVISIONSLEDARE KVALITET,
MILJÖ, ARBETSMILJÖ,
QUALIFY AB

”Utmaningen framåt blir att säkerställa att arbetet fortskrider. Ledningen måste efterfråga processresultaten och att arbetet följs upp.”

”Bolagets resa med att införa processorientering har pågått i några år nu, men det var först vid revisionen i maj 2018 som det fanns en tydlig processtyrning. Samtliga i bolaget hade mer kunskap om vad processarbete innebär och ledningen hade ett självklart ägarskap för processerna. Förståelsen var helt enkelt på plats och man kunde konstatera ett paradigmskifte inom bolaget.

Förbättringsarbetet ska fortsatt drivas i processerna. Alla nya medarbetare måste också få förståelse och kunskap om processorientering, vid exempelvis organisatoriska förändringar.”

Omfattande riskarbete och hög affärsetik

All affärsverksamhet är förknippad med risker. Korrekt hanterade risker kan vara värdeskapande och skapa nya möjligheter, medan dåligt hanterade risker kan leda till skada och förluster. Förmågan att identifiera, värdera och hantera risk är en viktig del i hamnbolagets lednings- och kontrollsystem. Ambitionen är att uppnå bolagets mål genom ett balanserat risktagande där vissa risker kan reduceras eller helt undvikas genom prioritering och implementering av effektiva och välanpassade åtgärder och kontroller.

Göteborgs Hamn AB har arbetat strukturerat med riskhantering och intern kontroll i flera år och området utvecklas kontinuerligt. Riskhantering utgör en integrerad del i styrningen och ledningen av bolaget och är en naturlig del i beslutsfattandet på olika nivåer i bolaget vid prioritering och val av olika handlingsalternativ för att uppnå verksamhetens mål eller säkerställa verksamhetens förmåga att utföra sitt uppdrag.

I samband med framtagande av budget/affärsplan fastställs riskhanteringen för olika riskområden till en samlad riskbild för bolagets som helhet. Den samlade riskbilden beskriver vilka riskreducerande åtgärder/kontroller som har införts för att minska risken och vilka åtgärder som kommer att vidtas (åtgärdsplan). Utifrån den samlade riskbilden och som del av arbetet med att förbättra verksamheten väljs ett antal områden/processer ut som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att de riskreducerande åtgärderna/kontrollaktiviteterna fungerar på ett tillfredsställande sätt (intern kontrollplan).

Inför 2019 finns på en verksamhetsövergripande nivå 36 risker inom olika kategorier. I Göteborgs Hamn AB:s affärsplan som beslutats av styrelsen, återfinns en beskrivning av riskerna inklusive vilka riskreducerande åtgärder/kontroller som har införts för att minska risken och vilka nya åtgärder som kommer att vidtas under året. Nedan beskrivs några av de mest prioriterade riskerna.

AFFÄRSRELATERADE RISKER

Bland de risker som är kopplade till hamnbolagets affärsförbindelser, produkter och tjänster återfinns till exempel spionage, sabotage och terrorattack samt informationssäkerhet. En annan risk är kajbrist i ytterhamnarna vid flytt av färjeverksamheten från innerhamnarna samt expansion av Energihamnens verksamhet. Störningar i godsnavet på grund av arbetsrättsliga konflikter som kan skada varumärket är ytterligare en risk. Fossila bränslen är ett identifierat riskområde som främst är kopplat till om fossila volymer inte ersätts av

flytande förnyelsebart bränsle. Risker identifierade kopplat till farledsfördjupningen är till exempel att hamnen på lång sikt inte kan tillgodose behovet av relevant djup samt att ytterligare finansiering av fördjupningen behövs.

RISKER PÅ MILJÖOMRÅDET

På miljöområdet är en övergripande risk svårigheten att uppnå de ökade kraven på minskad miljöpåverkan från myndigheter och omvärld. Detta understryker vikten av att kontinuerligt förbättra och utveckla miljöarbetet i syfte att bibehålla en proaktiv nivå. En miljörisk är de höga föroreningshalterna i bottensedimenten i hamnens närområde, som får till följd att hanteringen av förorenade muddermassor vid de återkommande underhållsmuddringarna blir mer omfattande och medför kostnader.

Under omcertifieringen av bolagets ledningssystem riskbedömdes alla processer.

RISKER KOPPLAT TILL SOCIAL HÅLLBARHET

Inom området sociala förhållanden och personal är risker som identifierats olycksfall, kompetensförsörjning eller personalprist, brist på entreprenörer samt konsultberoende. I hamnbolagets verksamhet kan de främsta arbetsmiljöriskerna kopplas till arbetsbelastning, begränsad möjlighet till återhämtning samt livsstils- och hälsofrågor. I Energihamnen finns en mängd operationella risker, så som brand och explosion vid produktläckage, personskador kring förtöjningsutrustning och påkörning av kajutrustning. Snubbel- och halkrisker, ergonomi samt användning av maskinutrustning är andra identifierade risker i det löpande arbetet i Energihamnen. Risker inom området mänskliga rättigheter kan kopplas till brott mot en eller fler diskrimineringsgrunder om hamnbolaget till exempel inte rekryterar kompetensbaserat och med fokus på mångfalds- och jämställdhetsperspektivet. En annan risk är om bolagets medarbetare och andra som besöker vår arbetsplats utsätts för kränkningar och trakasserier, eller om löneskillnader mellan män och kvinnor är osakliga.

KORRUPTION OCH UPPFÖRANDEKOD

Att behandla kunder och samarbetspartners likvärdigt utan att favorisera någon samt att hålla ingångna avtal och affärssuppgörelser är av stor vikt i hamnbolaget.

Det är också viktigt att inga mutor, oegentligheter, förtroendeskadligt beteende eller korruption förekommer kopplat till vår verksamhet. Hamnbolagets uppförandekod från 2012 ger riktlinjer för hur styrelse, företagsledning, anställda och inhyrd personal ska agera i det dagliga arbetet. Aktuell lagstiftning och Göteborgs Stads ambitioner utgör miniminivån och skulle något i uppförandekoden stå i konflikt med dessa regelverk går de före koden. Alla nyanställda och inhyrd personal

får skriva under att de har tagit del av vår uppförandekod. Varje chef ansvarar för att innehållet i vår uppförandekod är känt och tillämpas av medarbetare och inhyrd personal.

Uppförandekoden innehåller bland annat riktlinjer inom följande områden:

- **Förhållande till kunder och samarbetspartners**

Vi ska vara en ansvarstagande, oberoende, neutral och pålitlig samarbetspartner. Vi ser marknadsföring och representation som en naturlig del i att utveckla relationer och samverkan. Utgångspunkten i all representation är att den ska kännetecknas av måttfullhet.

- **Förhållande till leverantörer**

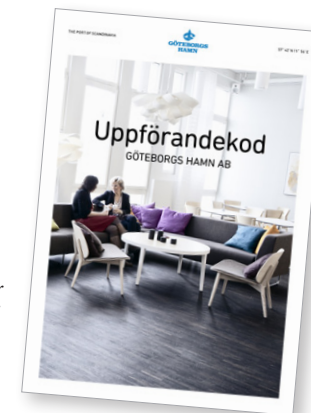
Vi ska vara en ansvarsfull, pålitlig och kompetent beställare, med hög affärsetik. Som offentlig aktör styrs vår verksamhet av Lagen om offentlig upphandling. Osunda affärsrelationer får inte förekomma.

- **Mutor och korruption**

Göteborgs Hamn AB:s chefer, medarbetare och andra som agerar på uppdrag av Göteborgs Hamn AB får inte erbjuda, betala ut eller ta emot mutor.

Göteborgs Stad har en visselblåsarfunktion som all personal kan kontakta vid misstanke om en allvarlig oegentlighet inom bolaget. Detta är en viktig funktion eftersom det kan finnas misstankar som kan vara svåra att ta upp med sin chef eller bolagets ledning. Beskrivning av hur man går tillväga står i uppförandekoden. Göteborgs Stads stadsledningskontor har också ett omfattande arbete för att förhindra korruption som hamnbolaget inkluderas av.

Uppförandekoden ger riktlinjer för hur alla i hamnbolaget ska agera.

ATT GÖRA RÄTT IDAG OCH IMORGON

Under 2018 har få bolagsövergripande specifika insatser kopplat till affärsetik och korruption genomförts till följd av intern resursbrist. Diskussioner om vikten av att göra rätt och hur man säkerställer det är dock en naturlig del av verksamheten. Det är viktigt att hålla uppförandekoden levande och att varje del av verksamheten pratar om hur den kan och bör tillämpas i dagliga arbetet. Under året har flertalet interna utbildningar om bolagets tydliga regelverk för upphandling genomförts för olika personalgrupper. För 2019 är fortsatt förbättringsarbete planerat, vilket avser styrning och internkontroll av riskområden som identifierades under 2017 och 2018. En översyn och uppdatering av aktuell uppförandekod ska genomföras under 2019, vilket bland annat möjliggörs genom att ytterligare resurser är tillsatta från och med februari 2019.

Vill du veta mer kan du läsa hela vår uppförandekod på:

www.goteborgshamn.se/publikationer

Om vår hållbarhetsredovisning

Göteborgs Hamn AB har gett ut en årlig hållbarhetsredovisning, Hållbar hamn, sedan 2012. Detta är fjärde året som vi redovisar i enlighet med de internationella riktlinjerna för redovisning av hållbarhetsinformation, Global Reporting Initiative (GRI). Denna hållbarhetsredovisning utgör koncernens och bolagets lagstadgade hållbarhetsrapport och är en del av förvaltningsberättelsen för Göteborgs Hamn AB med organisationsnummer 556008-2553. Årets hållbarhetsredovisning avser verksamhetsåret 2018.

METODIK FÖR IDENTIFIERING AV VÄSENTLIGA HÅLLBARHETSFRÅGOR

Metoden för att definiera de väsentliga frågorna följer GRI G4:s riktlinjer och består av identifiering, prioritering och validering. Uppdateringen av årets rapport till att följa GRI Standards riktlinjer har inte medfört några förändringar kopplat till denna tidigare metodik.

STEG 1. IDENTIFIERING

Initialt togs en bruttolista med 17 väsentliga frågor fram, baserad på drivkrafter i samhället, konkurrenser, GRI:s innehåll, ägardirektiv, med mera: Minska utsläpp till luft, hållbarhetskrav på leverantörer, god samarbetspartner med hög affärsetik, samverkan med kunder, klagomålshantering för lokalsamhället, skapa lokal och regional sysselsättning och tillväxt, minskad resursanvändning, minska lokal miljöpåverkan, skydd av det lokala växt- och djurlivet, säkerhet (för göteborgaren, anställda, entreprenörer med flera), stabila finanser, utveckla godsnavet, mänskliga rättigheter, medarbetarnas hälsa och arbetsmiljö, anställningsvillkor och kompetensutveckling, mångfald och icke-diskriminering, marknadsföra godsnavet.

STEG 2. PRIORITERING

Bruttolistan stämades sedan av med en rad olika intressentgrupper för att prioritera vilka frågor som ansågs vara viktigast (se figur intill). Utifrån resultatet från genomförda intressentdialoger och med utgångspunkt i förväntningar och krav från vår ägare, myndigheter, vårt ledningssystem inom miljö, arbetsmiljö, kvalitet och trender i samhället, arrangerades sedan två interna workshops för att välja ut de mest väsentliga hållbarhetsfrågorna, diskutera deras påverkan – internt och i värdekedjan – samt välja ut relevanta upplysningar att redovisa enligt GRI (se GRI-index).

STEG 3. VALIDERING

Resultatet från de tidigare stegen har sedan förankrats och beslutats i Göteborgs Hamn AB:s företagsledning. En ny intressentdialog ska genomföras för att säkerställa att Göteborgs Hamn AB:s prioriteringar är fortsatt relevanta.

RESULTAT EFTER STEG 1 OCH 2:

Nya väsentliga hållbarhetsfrågor*:

Biologisk mångfald, Säkerhet, Mångfald och jämställdhet, Icke-diskriminering, Kompetensutveckling, Hög affärsetik.

Strukna väsentliga hållbarhetsfrågor*:

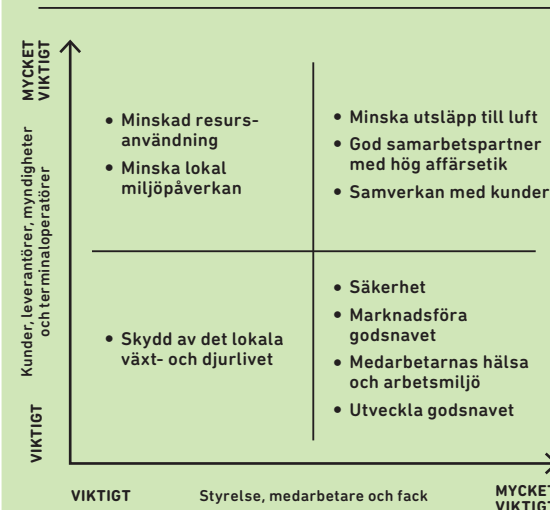
Bidra till lokal och regional sysselsättning.

Nya namn på väsentliga hållbarhetsfrågor*:

Minskat utanförskap i stället för Vara en del av lösningen på samhällets utmaningar, Nöjda kunder i stället för Sätta kunden i centrum, Stabil ekonomi i stället för Ha en god finansiell styrka.

* Utifrån tidigare definierade hållbarhetsfrågor.

DE MEST PRIORITERADE FRÅGORNA FRÅN INTRESSENTDIALOGEN

Nyckeltal och GRI-index

I följande sammanställning redovisas de uppgifter som Göteborgs Hamn AB bedömt som relevanta på basis av våra väsentliga frågor, som nyckeltal och GRI-uppgifter.

Först redovisas nyckeltalen. Aktuell GRI-uppgift anges i vänsterkolumnen. Mät- och beräkningsmetodik samt kommentar återfinns i högerkolumnen. Åren som redovisas är 2014–2018. Basår för beräkningarna av nyckeltalen är 2010, eftersom bolaget omstrukturerades vid den tidpunkten. Utöver relevanta GRI-uppgifter redovisas även ytterligare ett antal nyckeltal som vi bedömt som intressanta att ta upp och redovisa. Där inget annat anges avser nyckeltalen Göteborgs Hamn AB, då dotterbolaget Scandinavian Distripoint AB:s verksamhet inom koncernen är begränsad.

Därefter redovisas förändringar jämfört med tidigare års redovisning. Till sist redovisas hamnbolagets GRI-index, som är upprättat enligt GRI Standards 2016. Det innehåller sidhänvisningar till samtliga uppgifter som Göteborgs Hamn AB redovisar samt kommentarer och information om avsteg.

NYCKELTAL

EKONOMI

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod /kommentar
Ekonomiska nyckeltal							
201-1	Nettoomsättning, Mkr	754	751	742	706	661	
201-1	Resultat efter finansiella poster, Mkr	245	214	218	206	274	
	Rörelseresultat, Mkr	276	248	255	245	192	
102-7	Balansomslutning, Mkr	3 167	3 221	3 016	2 932	2 848	
102-7	Eget kapital, Mkr	1 446	1 357	1 273	1 146	1 113	
102-7	Skulder, Mkr	1 721	1 864	1 743	1 785	1 735	
102-7	Avkastning på totalt kapital, %	8,7	8,0	8,6	8,5	7,1	Beräknat på resultat exkl. jämförelsestörande poster.
	Soliditet, %	53,3	49,1	49,4	46,3	45,4	
	Investeringar, Mkr	244	349	228	260	392	Årets investeringar 2018 är exklusive bidrag på 89 miljoner.
	Kassaflöde från löpande verksamhet, Mkr	284	394	347	290	230	
201-4	Ekonomiskt stöd från offentliga organ, Mkr	14	90,3	0	-0,6	0,6	Göteborgs Hamn AB har 2018 erhållit ekonomiskt bidrag från Trafikverket för byggnation av Arken Kombiterminal. Mer information finns i bolagets årsredovisning.
201-1	Skapat ekonomiskt värde, Mkr:						Ekonomiskt värde i tabellen visar effekten av "betalningsströmmar" i bolaget. Inkluderar därför inte bokföringsmässiga avskrivningar och dylikt. Tabellen innehåller ej heller ev. momseffekter.
	Kunder	788	772	758	715	667	
	Distribuerat ekonomiskt värde, Mkr:						
	Leverantörer	-186	-237	-222	-243	-234	
	Anställda	-70	-69	-65	-64	-65	
	Långgivare	-31	-34	-36	-39	-45	
	Staten (kostnadsförd skatt och sociala avgifter)	-76	-46	-47	-45	-22	
	Aktieägare	-104	-108	-71	-102	-49	
	Behållet ekonomiskt värde, Mkr:	322	278	317	223	251	
Indirekt ekonomisk påverkan							
203-1	Investeringar, Mkr	244	349	228	260	392	
	Exjobbare/praktikanter/ arbetsmarknadsprogram, antal	13	12	17	20	16	

EKONOMI

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod /kommentar
forts. Indirekt ekonomisk påverkan							
	Sociala krav vid tjänsteupphandlingar, %	80	60	60	50	50	Avser alla längre entreprenader (längre än tre månader) samt alla ramavtal.
Produktion							
	Planerat underhåll, Mkr	95	120	160	97	104	
Linjeutbud							
203-1	Antal anlöp	6 600	6 600	6 200	5 900	6 000	Fartygsanlöp definieras som fartyg som gör fartygsanmälan och erhåller anlöpsnummer. Detta innebär att passerande, fartyg på redde och förhållningar är exkluderade. 2016 och tidigare nyckeltal innefattade en annan definition av anlöp.
203-1	Antal direktanlöp till andra världsdelar, bil och container	3	5	8	7	6	Information kring trafikslutor från rederierna som anlöper Göteborgs hamn (hemsidor).
203-1	Antal rederier som anlöper hamnen i linjetrafik	17	20	20	24	18	Information över anlöp från terminalerna som redovisas varje månad. Exkluderar tankers.
203-1	Antal järnvägsoperatörer i Railport Scandinavia	7	8	8	7	8	Information från terminalerna kring järnvägsoperatörer som redovisas varje månad.
203-1	Antal kryssningsanlöp	43	40	34	50	73	Information hämtas från anlöpsystemet.
Volymer							
203-1	Container, TEU*	753 000	644 000	798 000	820 000	837 000	Officiella siffror för Göteborgs hamn som baseras på inlämnade uppgifter från terminalerna.
203-1	Miljoner ton gods totalt	40,5	40,8	40,9	38,2	37,1	Se ovan.
203-1	Roro (rullande gods), enheter	584 000	593 000	539 000	527 000	541 000	Se ovan.
203-1	Nya bilar, antal	290 000	295 000	246 000	214 000	166 000	Se ovan.
203-1	Energi, miljoner ton	23,4	23,5	23,7	21,1	19,2	Se ovan.
203-1	Passagerare, miljoner	1,68	1,73	1,71	1,75	1,82	Se ovan.
203-1	Container på järnväg, TEU	398 000	351 000	447 000	430 000	458 000	Officiella siffror för Göteborgs hamn som baseras på inlämnade uppgifter från terminalerna. Justerade siffror på grund av ny definition av nyckeltalet.
	Andel containers via järnväg, %	59	63	62	58	60	Containergodset på järnväg i förhållande till hanterade containers på containerfartyg. Revidering av 2017 till följd av uppdaterat underlag.
	Andel import/export totalt, fulla containers, %	48/52	51/49	49/51	46/53	47/53	Officiella siffror för Göteborgs hamn som baseras på inlämnade uppgifter från terminalerna.

* TEU = omräknat till 20-fotsenheter.

EKONOMI

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod /kommentar
forts. Volymer							
	Svensk marknadsandel container, %	46	41	52	56	57	Baseras på uppgifter januari – september. Göteborgs Hamn baseras på officiella siffror från Hamnbolaget. Information kring resterande hamnar baseras på uppgifter från Sveriges Hamnar. Korrigerad marknadsandel 2016-2017 efter att hela årets data presenterats.
	Svensk marknadsandel roro, %	18	18	18	18	20	Se ovan.
	Svensk marknadsandel bil, %	32	353	29	27	23	Baseras på uppgifter januari – september. Göteborgs Hamn baseras på officiella siffror från Hamnbolaget. Information kring resterande hamnar baseras på uppgifter från Sveriges Hamnar. Korrigerad marknadsandel 2017 efter att hela årets data presenterats
Nöjda kunder							
102-43 102-44	Våra kunders helhetsomdöme om Göteborgs Hamn AB, %	i.u.	49	63	61	i.u.	Underlaget kommer från kundundersökningen Nöjd Kund Index (NKI). Resultat för 2018 saknas eftersom denna genomförs varannat år från och med 2017. Läs mer på sid 13.
Hög affärsetik							
205-2	Kommunikation och utbildning i policy och rutiner avseende anti-korruption, antal anställda	1	14	0	0	0	Medarbete har deltagit i workshop kring anti-korruption hos Stadshus AB.
205-3	Bekräftade fall av korruption, antal	0	0	0	0	0	

MILJÖ

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod /kommentar
Energi							
302-1	El, MWh	5 600	5 900	6 100	6 100	6 600	Omfattar indirekt energianvändning per primär energikälla. Elen är Bra Miljöval för samtliga år och levereras av Göteborg Energi.
302-1	Fjärrvärme, MWh	1 000	1 000	1 000	1 000	900	Omfattar indirekt energianvändning per primär energikälla. Fjärrvärmen är Bra Miljöval sedan 1 juli 2014 för byggnader 036 och 035 samt levereras av Göteborg Energi.
302-1	Följevärme, MWh	1 700	2 100	2 700	2 000	2 000	Omfattar indirekt energianvändning per primär energikälla. Följevärmen har inblandning av biogas i värmeproduktionen sedan 1 juli 2015 samt levereras av Göteborg Energi.
302-1	Gasuppvärmning byggnader, MWh	1 200	1 200	1 200	1 100	1 000	Omfattar direkt energianvändning per primär energikälla. Gasen utgörs av biogas sedan 1 januari 2015 och levereras av Göteborg Energi.
302-3	Energieffektivitet i byggnader, kWh/m ²	135	139	139	142	140	Energieffektiviteten beräknas genom en sammanställning av el-, fjärrvärme- samt gasuppvärmning utslaget på yta i följande byggnader: 036, 053, 055, 148, 501, 505, 510, 551, 601, 616, 642, 646 och 660. Byggnader där hyresgäster har egna energiavtal omfattas inte.

MILJÖ

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod /kommentar
forts. Energi							
302-1	Drivmedel, liter	46 000	54 600	48 000	53 600	52 000	Omfattar biodiesel, diesel och bensen till produktionsfordon, arbetsfartyg samt brandpumpar. Sammanställning sker utifrån leveransunderlag från våra leverantörer: Gothenburg Ro/Ro Terminal AB, Gatubolaget, Preem, OKQ8.
302-1	Drivmedel, nm ³	8 800	8 900	11 000	8 800	9 900	Omfattar fordonsgas till produktionsfordon och utgörs sedan 2014 av biogas. Sammanställning sker utifrån leveransunderlag från våra leverantörer, vilka är Gatubolaget och Fordonsgas.
Utsläpp							
305-1	Göteborgs Hamn AB:s totala utsläpp av växthusgaser – direkta ton koldioxidekvivalenter	220*	240	220	160	380	Avser rapportering av scope 1 enligt GHG-protokollet. Omfattar arbetsfartyg, produktionsfordon, uppvärmning av byggnader och brandpumpar i Torshamnen. Sammanställningen sker utifrån förbrukningsunderlag och emissionsfaktorer för drivmedel och gasuppvärmning, vilka hämtas hos leverantörerna (se ovan avsnitt om energi). Utsläpp från basår 2010 var 590 ton.
305-2	Göteborgs Hamn AB:s totala utsläpp av växthusgaser – indirekt energi, ton koldioxidekvivalenter	22*	20	35	170	200	Avser rapportering av scope 2 enligt GHG-protokollet. Omfattar el- och fjärrvärmeanvändning i byggnader samt gatubelysningen och fjärrvärmens i Energihamnen. Sammanställningen sker utifrån förbrukningsunderlag och emissionsfaktorer som tillhandahålls av Göteborg Energi (se ovan avsnitt om energi). Utsläpp från basår 2010 var 150 ton.
305-3	Göteborgs hamns utsläpp av växthusgaser – andra indirekta, ton koldioxidekvivalenter	178 000	177 000	187 000	169 000	i.u.	Avser rapportering av scope 3 enligt GHG-protokollet. Omfattar sjöfarten i Göteborgs kommun, terminalbolag: APM Terminals Gothenburg AB, Gothenburg Ro/Ro Terminal AB och Logent Ports & Terminals AB samt lastning av bensen till fartyg i Energihamnen och Göteborgs Hamn AB:s tjänsteresor. Terminalbolagen redovisar utsläppen för scope 1+2 enligt GHG-protokollet. Underlag för tjänsteresor tillhandahålls av bolagets resebyrå. Utsläppen från flygresorna beräknas från 2017 med verktyget Atmosfair. Utsläppen från sjöfarten beräknas av IVL utifrån anläpsstatistik. IVL:s beräkningsmodell är uppdaterad 2018 med förbättrad metodik och 2017–2015 har beräknats om för jämförbarhet. Dessa skiljer sig således åt från redovisade nyckeltal i tidigare hållbarhetsredovisningar. Eftersom 2014 inte räknats om så redovisas inga siffror.
305-1 305-2 305-3	Göteborgs Hamn AB:s totala utsläpp av växthusgaser, ton koldioxidekvivalenter	330*	360	360	475	710	Avser rapportering av scope 1, 2 och 3 (för tjänsteresor) enligt GHG-protokollet. Utsläpp från basår 2010 var 900 ton.
305-7	Svaveldioxid, ton	99	99	110	93	i.u.	Omfattar utsläpp från sjöfarten och beräknas av IVL utifrån anläpsstatistik. IVL:s beräkningsmodell är uppdaterad 2018 med förbättrad metodik och 2017–2015 har beräknats om för jämförbarhet. Dessa skiljer sig således åt från redovisade nyckeltal i tidigare hållbarhetsredovisningar. Eftersom 2014 inte räknats om så redovisas inga siffror.
305-7	Kvävedioxid, ton	1 900	1 900	2 200	1 900	i.u.	Se ovan.
305-7	Partiklar, ton	42	42	46	39	i.u.	Se ovan.
305-3	Koldioxid, ton	160 000	160 000	180 000	150 000	i.u.	Se ovan.
305-7	Kolväten, ton	91	90	97	81	i.u.	Se ovan.

* Dessa siffror uppdateras under feb-mars 2019, då slutgiltigt underlag inkommer.

MILJÖ

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod /kommentar
forts. Utsläpp							
305-7	VOC-utsläpp i Energihamnen, ton	1 400	1 500	1 500	1 700	1 600	Mätningar genomförs av FluxSense AB i Energihamnen och innefattar läcksökning samt bestämning av emissionerna utifrån identifierade läckor.
305-5 305-7	Andel fartygsanlöp som får miljörabatt på hamntaxan, %	31	34	29	28	i.u	Andelen är framtagen genom anlöpsstatistik för fartyg som är anmälda för miljörabatt. Miljörabattens utformning är ny från 2015 och därmed saknas underlag för tidigare år. Utfallet för 2017 är justerat jämfört med tidigare hållbarhetsredovisning, till följd av att anlöpsstatistiken justerats.
305-7	Andel fartygsanlöp som har möjlighet att elansluta vid kaj, %	34	35	35	32	37	Andelen är framtagen genom anlöpsstatistik för fartyg som är utrustade för att elansluta vid kaj och som anlöper kaj där elanslutning finns. Utfallet för 2017 är justerat jämfört med tidigare hållbarhetsredovisning, till följd av att anlöpsstatistiken justerats.
Avfall							
306-2	Farligt avfall, ton	6 380	7 240	7 480	7 680	i.u.	Omfattar avfall från främst sjöfarten, men även Göteborgs Hamn AB:s verksamhet, hyresgäster och entreprenörer. Inkluderar farligt avfall från 32 fraktioner, 2018. Mängder per sorteringsfraktion redovisas i detalj för samtliga år i verksamhetens miljörapporter. För 2018 var 6 355 ton omhändertagna av Stena recycling och 24 ton av Renova, statistiken tillhandahålls från dem. 2014 redovisas ej då underlaget skiljer sig från övriga år. Nedan redovisas fördelning av behandlingsmetoder för avfallet från Stena Recycling, denna information tillhandahålls inte av Renova.
	Materialåtervinning, %	2	1	1	1	i.u	Anger den procentuella fördelningen av mängden farligt avfall från Stena recycling som materialåtervinns, energiåtervinns samt deponeras. Andelen som deponeras är under 0,5 % och redovisas därför som 0.
	Energiåtervinning, %	98	99	99	99	i.u	
	Deponi, %	0	0	0	0	i.u	
306-2	Förorenade massor, ton	10 000	i.u	i.u	i.u	i.u	En sammanställning av mängder massor som har klassificerats som Känslig Markanvändning (KM), Mindre Känslig Markanvändning (MKM) och farligt avfall och har hanterats av tillståndspliktig transportör. Underlaget kommer från transportörerna. För åren 2014–2017 finns mängderna per projekt och ej sammanställt totalt för bolaget.
306-2	Sludge, ton	6 100	7 100	8 000	7 400	7 600	Omfattar sludge från fartygen, till samtliga hamndelar. Avfallsmängder tillhandahålls av Stena recycling.
306-2	Övrigt avfall, ton	800	935	770	760	790	Omfattar avfall från Göteborgs Hamn AB:s verksamhet, hyresgäster och entreprenörer samt sjöfarten. Inkluderar följande avfallsfraktioner; fint och grovt brännbart verksamhetsavfall, avfall till sortering, kontorspapper, glasförpackningar, wellpapp, hård- och mjukplast, pappersförpackningar, metallförpackningar, matavfall samt rest- och blandat avfall. Brännbara verksamhetsavfallet var 455 ton under 2018, vilket målstyrs genom resurshushållningsmålet i miljöplanen. Övriga mängder per sorteringsfraktion redovisas i detalj för samtliga år i verksamhetens miljörapporter. Underlag tillhandahålls av Renova och Kretslopp och vatten, vilka är aktörerna som hanterar avfallet. Nedan redovisas fördelning av behandlingsmetoder för avfallet. Avfall för övrig behandling utgör mindre än 1 % och redovisas därför ej.
	Energiåtervinning, %	59	55	56	53	54	Anger den procentuella andelen av totala mängden övrigt avfall som energi återvinns, material återvinns, sorteras och biologiskt behandlas.
	Materialåtervinning, %	15	19	22	16	15	
	Sortering, %	26	25	21	30	30	
	Biologisk behandling, %	1	1	1	1	1	

MILJÖ

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod /kommentar
forts. Avfall							
306-3	Spill till mark utanför säkerhetssystemen och omgivande vatten, antal	10	11	5	7	5	Med säkerhetssystem avses hårdgjord yta som är ansluten till vattenrening. Omfattar främst Göteborgs Hamn AB:s verksamhet, spill till vatten är dock inom hela hamnområdet. Mängderna per spill varierar och finns dokumenterat, inga rapporterade för 2018 var signifikanta i omfattning. Baseras på inrapportering i avvikelshanteringssystemet.
	Kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen, antal	6	9	26	9	6	Beräknat utifrån antal produkter som innehåller utfasningsämnen i Göteborgs Hamn AB:s kemikalierregister.
Biologisk mångfald							
304-3	Skyddade områden, areal i hektar	162	162	i.u.	i.u.	i.u.	Omfattar Torsviken, skyddat som Natura 2000-område, samt Rya Skog, skyddat som naturreservat. Torsvikens bevarandestatus utvärderas av Länsstyrelsen och Rya skog följs upp av Göteborgs Stad.
304-3	Restaurerade områden, areal i hektar	104	104	i.u.	i.u.	i.u.	Åtgärder har genomförts för att främja biologiska mångfalden och olika djurarter, tex salamander, hasselsnok och mindre hackspett. Detta omfattar exempelvis avverkning och röjning av igenväxta områden, tillskapa död ved, två salamanderhotell och återskapade av vattenspegel. Åtgärderna är genomförda i hamnnära områden och ska följas upp under 2020.

SOCIALT

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod /kommentar
Anställning							
102-8	Totalt antal anställda därav män därav kvinnor	135 92 43	126 83 43	129 84 45	122 80 42	130 89 41	Underlag hämtat från personalsystemet, Hogia Personal. För vissa tidigare år kan inte nyckeltal redovisas, vilket beror på övergången från GRI G4 till GRI Standards och att tidigare nyckeltal inte räknas om utifrån ny kravställning.
102-8	Antal tillsvidareanställda därav män därav kvinnor	131 89 42	121 80 37	121 i.u. i.u.	115 i.u. i.u.	124 i.u. i.u.	Se ovan.
102-8	Antal visstidsanställda därav män därav kvinnor	4 3 1	6 4 2	8 i.u. i.u.	7 i.u. i.u.	6 i.u. i.u.	Se ovan.
102-8	Antal heltidsanställda därav män därav kvinnor	129 88 41	i.u. i.u. i.u.	i.u. i.u. i.u.	i.u. i.u. i.u.	i.u. i.u. i.u.	Underlag hämtat från personalsystemet, Hogia Personal. Bolaget anställer sommarjobbare men dessa finns inte med i statistiken som berör antal anställda. För vissa tidigare år kan inte nyckeltal redovisas, vilket beror på övergången från GRI G4 till GRI Standards och att tidigare nyckeltal inte räknas om utifrån ny kravställning.

SOCIALT

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod /kommentar
forts. Anställning							
102-8	Antal deltidsanställda därav män därav kvinnor	5	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	Underlag hämtat från personalsystemet, Hogia Personal. Bolaget erbjuder endast heltidsanställningar. De som har deltidsanställning har det på grund av eget önskemål eller av nödvändighet. För vissa tidigare år kan inte nyckeltal redovisas, vilket beror på övergången från GRI G4 till GRI Standards och att tidigare nyckeltal inte räknas om utifrån ny kravställning.
		3	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	
		2	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	
401-1	Totalt antal som börjat därav män därav kvinnor	18	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	Underlag hämtat från personalsystemet, Hogia Personal. För vissa tidigare år kan inte nyckeltal redovisas, vilket beror på övergången från GRI G4 till GRI Standards och att tidigare nyckeltal inte räknas om utifrån ny kravställning.
		13	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	
		5	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	
401-1	Totalt antal som slutat därav män därav kvinnor	7	16	9	15	12	Underlag hämtat från personalsystemet, Hogia Personal.
		4	9	5	13	10	
		3	7	4	2	2	
	Personalomsättning, %	5,6	12,3	7,6	7,9	6,3	
401-2	Medarbetarförmåner: Försäkringar Pension Tillgång till vård Föräldraledighet Övrigt						De som har en tillfällig anställning (vikariat) är anställda via ett bemanningsföretag och därmed utgår inga av bolagets förmåner till dem. Vi gör dock ingen skillnad på heltids- och deltidsanställda vad gäller förmåner. Bolaget betalar in tjänstepension enligt kollektivavtalets bestämmelser. Alla anställda erbjuds en valfri gruppörsäkring via Skandia där livförsäkring finns att välja. Därutöver finns en livförsäkring via kollektivavtalet. Företagshälsovård erbjuds vid behov. Bolaget har en kollektivavtalad arbetsskadeförsäkring och inkluderar även arbetsskada som leder till invaliditet och funktionshinder. Föräldraledighet är en lagstadgad rättighet och vi betalar ut föräldralön vid längre föräldraledigheter. Utöver ovan nämnda förmåner finns följande: Sjukförsäkring, omställningsförsäkring, hälsoprofilbedömning, friskvårdsbidrag, sponsing av startavgifter, cykelbidrag, löneutfyllnad vid vård av barn, lönetillägg vid tjänsteresor och milersättning, frukt, cykelservice, leasing av cykel, subventionerad kollektivtrafikkort och parkering, subventionerad lunch, glasögonbidrag och gratis synundersökning samt möjlighet att vara företagsvolontär.
401-2	Medarbetarförmåner, friskvård och hälsa, antal medarbetare som nyttjat förmånen:						Via företagshälsovården erbjuds våra anställda att kolla kondition och hälsa. Nästa hälsoprofilbedömning erbjuds 2019. De anställda har möjlighet att använda 1500 kronor per år för friskvårdsrelaterade aktiviteter. Två startavgifter på upp till 1 400 kronor per år subventioneras av arbetsgivaren. Cykelbidrag och subventionerat Västtrafikkort är en del av klimatkompensationen som infördes år 2013.
	Hälsoprofilbedömning	0	74	0	78	53	
	Friskvårdsbidrag	51	73	56	57	41	
	Sponsring startavgifter	8	17	7	10	7	
	Cykelbidrag	11	7	0	2	1	
	Subventionerat Västtrafikkort	25	37	44	33	47	
	Nöjd Medarbetar Index	i.u.	62	61	63	65	Första NMI-mätningen i det nya bolaget genomfördes 2013. Från och med 2016 sker undersökningen i enlighet med Göteborgs Stads gemensamma mätning. Resultatet sedan 2016 är ett viktat värde för chefer och medarbetare. Undersökningen genomförs från och med 2017 vartannat år, därav att resultat för 2018 saknas.
Anställdas hälsa och säkerhet							
403-2	Total sjukfrånvaro, %	4	4,5	3,8	4,3	4,1	Könsfördelningen 2018: män var 4,2 %, kvinnor var 3,5 %. Sjukfrånvaro mäts i timmar och räknas i % av ordinarie arbetstid. Underlaget hämtas från lönesystemet Hogia Lön Plus.

SOCIALT

GRI-upplysning		2018	2017	2016	2015	2014	Mät- och beräkningsmetod /kommentar
forts. Anställdas hälsa och säkerhet							
403-2	Arbetsskador, antal	10	6	7	7	9	Könsfördelningen 2018: män var 10. Kvinnor var 0. Underlaget hämtas ur TRIA. Arbetsskador pga fysisk eller psykosocial arbetsmiljö. Vi hade totalt 10 arbetsskador, varav 3 var externa konsulter.
403-2	Arbetssjukdomar, antal	0	0	0	0	0	Könsfördelningen 2018: män var 0. Kvinnor var 0. Underlaget hämtas från HR-avdelningen. Sjukdom utredd av läkare och klassad som arbetssjukdom.
403-2	Dödsolyckor, antal	0	0	0	0	0	Könsfördelningen 2018: män var 0, kvinnor var 0. Underlaget hämtas från HR-avdelningen.
403-3	Anställda med hög risk för sjukdomar, antal	20	21	18	19	i.u.	Enligt de senaste årens forskning löper skiftarbetande individer högre risk för stress och stressrelaterade sjukdomar. Vi har 20 medarbetare som går på skiftschema. Mätningarna påbörjades 2015. Underlaget hämtas i Hogia Personal.
Kompetensutveckling för anställda							
404-3	Andel medarbetare med regelbundna utvecklingssamtal, %	100	100	100	100	100	Alla anställda har utvecklingssamtal och individuell kompetensutvecklingsplan.
Mångfald och jämställdhet							
405-1	Mångfaldsindikatorer styrelse, ledning och medarbetare:						
	Kvinnor / män, %	32/68	34/66	35 / 65	34 / 66	33 / 67	Åldersfördelningen 2018: Kvinnor: 5 % var under 30 år, 53 % var 30–50 år och 42 % var över 50 år. Män: 4 % var under 30 år, 57 % var 30–50 år och 39 % var över 50 år. Underlaget hämtas ur Hogia Personal och beräknas på totalt antal anställda.
	Kvinnor / män chefer, %	36/64	46/54	42 / 58	44 / 56	40 / 60	Åldersfördelningen 2018: Kvinnor: 0 % var under 30 år, 33 % var 30–50 år och 67 % var över 50 år. Män: 0 % var under 30 år, 25 % var 30–50 år och 75 % var över 50 år. Underlaget hämtas ur Hogia Personal.
	Kvinnor / män ledningsgrupp, %	50/50	43/57	50 / 50	50 / 50	44 / 56	Underlaget hämtas ur Hogia Personal.
	Kvinnor / män styrelsen, %	29/71	31/69	40 / 60	47 / 53	38 / 62	Underlaget hämtas från intranätet.
Lika lön för kvinnor och män							
405-2	Förhållandet för grundlöner och ersättningar mellan kvinnor och män	*	*	*	*	*	* Grundlöner för våra arbetare är kollektivavtalade och lika oavsett kön. Vi tillämpar individuella löner för övriga personalkategorier. Lönekartläggning enligt diskrimineringslagen visar att vi inte har några osakliga löneskillnader på grund av kön.
Icke-diskriminering							
406-1	Fall av diskriminering samt vidtagna åtgärder, antal	0	0	0	0	0	Vi har inga anmälda fall av diskriminering under åren 2014–2018.

Förändringar jämfört med tidigare lämnad information i avsnittet Nyckeltal

GRI-upplysning	Beskrivning	Kommentar
305-1 305-2 305-3	Utsläpp av växthusgaser	Delats upp: Dessa upplysningar presenteras i uppdelad form jämfört med tidigare år då de presenterades på aggregerad nivå.
G4-EN23	Göteborgs hamn, brännbart i verksamhetsavfall, ton	Utgått: På grund av övergång till GRI Standards redovisas andra avfallsindikatorer. Utfallet för denna upplysning finns dock angiven i kommentaren för GRI-upplysning 306-2.
306-2	Farligt avfall Materialåtervinning Energiåtervinning Deponi	Ny: Adderas till följd av kravställning i GRI Standards.
306-2	Förorenade massor	Ny: Tillagd till följd av kravställning i GRI Standards.
306-2	Övrigt avfall Energiåtervinning Materialåtervinning Sortering Biologisk behandling	Ny: Tillagd till följd av kravställning i GRI Standards.
102-8	Antal heltidsanställda Antal deltidsanställda	Ny: Nedbrutet på kön.
G4-10	Åldersstruktur tillsvidareanställda	Utgått: Utgått då kravet tagits bort vid övergången till GRI Standards.
G4-10	Medelålder	Utgått: Utgått då kravet tagits bort vid övergången till GRI Standards.
401-1	Antal som börjat	Ny: Tillagd till följd av kravställning i GRI Standards.
401-1	Antal som slutat	Ny: Åldersstrukturen är nedbruten per kön.
401-2	Medarbetarförmåner	Ny: Medarbetarförmåner omfattar också information om pension, tillgång till vård, föräldraledighet och övrigt.
405-1	Mångfald och jämställdhet	Ny: Mångfaldsindikatorernas uppdelning på kön är i sin tur också uppdelade på åldersstruktur.

GRI-INDEX / Generella upplysningar

GRI-upplysning	Beskrivning	Kommentar	Sida
Organisationsprofil			
102-1	Organisationens namn	Göteborgs Hamn AB, org.nr. 556008-2553.	
102-2	Huvudsakliga varumärken, produkter och tjänster		5–6, 19–21
102-3	Huvudkontorets lokalisering	Amerikaskjulet, Emigrantvägen 2b, Göteborg. www.goteborgshamn.se	
102-4	Länder där organisationen har verksamhet	Sverige	
102-5	Ägarstruktur och organisationsform	Göteborgs Hamn AB är ett helägt dotterbolag till Göteborgs Stadshus AB, org.nr. 556537-0888.	6
102-6	Marknader som organisationen är verksam på	Bolaget är baserat i Göteborg, men aktiv på den nationella och internationella marknaden för att utveckla Skandinavians största godsnav.	6
102-7	Organisationens storlek		18, 44–45, 49
102-8	Information om anställda och andra som arbetar för organisationen	Upplysningen följer Göteborgs Stads beräkningsmetod och skiljer sig avseende beräkningsmetod för ordinarie arbetstid mot Årsredovisningslagen. Göteborgs Hamn AB är en projektorganisation med ett stort antal inhyrda konsulter som jobbar tidsbegränsat med uppdrag. Vi hyr in projektledare inom främst samhällsbyggnad och processindustri men också inom fastighet samt IT. Därutöver använder bolaget bemanningsföretag för att ersätta de vakanser som uppstår vid ordinarie personals längre ledigheter. Hamnbolaget har endast verksamhet i Göteborg och rapporterar därför inte upplysningen uppdelat per region.	49–50, 52
102-9	Leverantörskedja	Hamnbolagets viktigaste leverantörer finns inom anläggnings- och processindustrin (tekniska konsulter och företag inom betong, bygg, rör, svets och dyk), då större delen av bolagets inköpskostnader rör byggnation och underhåll av vår infrastruktur.	8–9
102-10	Väsentliga förändringar gällande organisation och leverantörskedja	Inga betydande organisationsförändringar.	
102-11	Försiktighetsprincipen	Göteborgs Hamn AB arbetar förebyggande och riskminimerande med hållbarhetsfrågor. Bolagets beslut ska så långt det är möjligt vara underbyggda av vedertagen fakta.	40
102-12	Externa initiativ om hållbarhet som organisationen stödjer/omfattas av	IAPH – World Ports Climate Declaration, Upprop kring ett fossiloberoende Västra Götaland 2030, CSR Västsveriges initiativ inom Reko arbetsplats, Miljöansvar och Socialt ansvar.	10, 36
102-13	Medlemskap i organisationer	Aleforstiftelsen, Bohuskustens vattenvårdsförbund, Cruise Baltic, Cruise Europe, CSR Västsverige, European Seaports Organisation, GAME, Göta älvs vattenvårdsförbund, Hafen Hamburg Marketing e.V., International Association of Ports and Harbors, International Harbour Masters' Association, Logistik & Transport, Miljöbron, Nätverket för Transporter och Miljö, The World Association for Waterborne Transport Infrastructure, Society of Marine Gas fuel Sjöfartsforum, Sweden China Trade Council, Sweden-India Business Council, Swedish Chamber of Commerce in Hong Kong, Svenskt Näringsliv, Sveriges Hamnar, Tysk-Svenska Handelskammaren, Västsvenska Handelskammaren, Västsvenska Miljörättsföreningen, Clean Shipping Index, Environmental Ship Index.	
Strategi och analys			
102-14	Uttalande från ledande befattningshavare		3–4

GRI-upplysning	Beskrivning	Kommentar	Sida
Etik och integritet			
102-16	Värderingar, principer och etiska riktlinjer	Göteborgs Hamn AB har en uppförandekod sedan 2012. För övriga relevanta policydokument se avsnittet Hållbarhetsstyrning.	6, 38, 41
Styrning			
102-18	Styrningsstruktur		6, 37–39
Intressentdialog			
102-40	Lista över intressentgrupper		12
102-41	Kollektivavtal	Samtliga anställda förutom VD omfattas av kollektivavtal.	
102-42	Identifiering och urval av intressenter		12, 42
102-43	Metoder för intressentdialog		12, 42
102-44	Viktiga frågor som lyfts		12, 14, 42
Redovisningspraxis			
102-45	Enheter som ingår i den finansiella redovisningen	Se Göteborgs Hamn AB:s Årsredovisning 2018, www.goteborgshamn.se/publikationer	18
102-46	Definition av redovisningens innehåll och frågornas avgränsning		12, 42
102-47	Lista över väsentliga frågor		14, 42
102-48	Förändringar av information	Övergången från GRI G4 till GRI Standards har inneburit en del mindre förändringar. Se en fullständig lista över dessa på sid 52.	52
102-49	Förändringar i redovisningen	Se kolumnen för mät- och beräkningsmetod i nyckeltalssammanställningen.	44–51, 52
102-50	Redovisningsperiod	Kalenderåret 2018.	42
102-51	Datum för publicering av senaste redovisningen	20 februari 2018.	
102-52	Redovisningscykel	1 gång per år.	42
102-53	Kontaktperson för redovisningen	info@portgot.se	
102-54	Redovisning i enlighet med GRI Standarder	Denna rapport har upprättats i enlighet med GRI Standards: Core-nivå. Tidigare hållbarhetsredovisningar upprättades i enlighet med GRI G4.	
102-55	GRI-index		53–56
102-56	Extern granskning	Årets hållbarhetsredovisning har inte granskats av tredje part. Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten återfinns på sid 57.	

GRI-INDEX / Frågespecifika upplysningar

Väsentliga hållbarhetsfrågor	GRI-upplysning	Beskrivning	Kommentar/avsteg	Sida
Ekonomiska standarder				
Ekonomiskt resultat	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		18, 37–39
	201-1	Skapat och levererat direkt ekonomiskt värde		44
	201-4	Ekonomiskt stöd från den offentliga sektorn		44
Indirekt ekonomisk påverkan	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		18, 37–39, 42
	203-1	Investeringar i infrastruktur och tjänster		18, 22, 44–45
	203-2	Betydande indirekt ekonomisk påverkan		6, 44
Anti-korruption	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		37–39, 40–42
	205-2	Kommunikation och utbildning i policy och rutiner avseende anti-korruption	Hamnbolaget har endast verksamhet i Göteborg och rapporterar därför inte upplysningen uppdelat per region.	46
	205-3	Bekräftade fall av korruption		46
Miljömässiga standarder				
Energi	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 25, 37–39, 42
	302-1	Energianvändning inom organisationen	Avsteg: Energianvändningen redovisas inte uppdelat på förnybar och icke-förnybar energi, vilket beror på utformningen av tillgängligt underlag. Bolaget avser att justera detta till kommande hållbarhetsredovisningar.	46
	302-3	Energiintensitet		46
Biologisk mångfald	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		30, 42, 49
	304-3	Skyddade eller restaurerade miljöer	Avsteg: Innehåller inte uppgifter om samarbeten, årlig utvärdering av habitatstatus och metoder för att utvärdera habitatstatus. Det beror på att hamnbolagets åtgärder inte kräver den typen av uppföljning samt att andra aktörer har ett ansvar.	30, 49
Utsläpp till luft	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 25, 37–39, 42
	305-1	Direkta utsläpp av växthusgaser (scope 1)		29, 47, 52
	305-2	Indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 2)		29, 47, 52
	305-3	Övriga indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 3)	Avsteg: Eftersom IVL:s beräkningsmodell är uppdaterad 2018 med förbättrad metodik så räknas tidigare år om för jämförbarhet. Utsläpp från basår 2010 är dock ännu inte omräknat och kan därför inte redovisas. Omräknade basåret kommer att finnas med i kommande hållbarhetsredovisningar.	29, 47, 52

Väsentliga hållbarhetsfrågor	GRI-upplysning	Beskrivning	Kommentar/avsteg	Sida
forts. Miljömässiga standarder				
	305-5	Reduktion av växthusgaser		29, 47
	305-7	NO _x , SO _x och andra väsentliga luftföroreningar		27, 29, 47–48
Avfall	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 25, 28, 37–39, 42
	306-2	Avfall per typ och hanteringsmetod	Avsteg: Behandlingsmetod kan inte anges för alla avfallsmängder inom farligt avfall eftersom en leverantör ej anger den informationen i tillgängligt underlag.	48, 52
	306-3	Betydande spill		48–49
Sociala standarder				
Anställning	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 37–39, 41–42
	401-1	Nyanställda	Hamnbolaget har endast verksamhet i Göteborg och rapporterar därför inte upplysningen uppdelat per region. Avsteg: Åldersstruktur kan inte redovisas för antal medarbetare som har börjat och slutat. Det beror på att underlaget inte finns tillgängligt i Hogia Personal.	49–50, 52
	401-2	Medarbetarförmåner		50
Hälsa och säkerhet i arbetet	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 32, 37–39, 41–42
	403-2	Arbetsrelaterade sjukdomar, sjukfrånvaro och dödsolyckor	Hamnbolaget har endast verksamhet i Göteborg och rapporterar därför inte upplysningen uppdelat per region.	32, 51
	403-3	Anställda med hög frekvens eller hög frekvens eller hög risk för sjukdomar som är relaterade till deras yrke		51
Utbildning och kompetensutveckling	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 33, 37–39, 41–42
	404-3	Andel anställda som får regelbunden utvärdering och uppföljning av prestation och karriärutveckling		51
Mångfald och likabehandling	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 35, 37–39, 41–42
	405-1	Mångfald och lika möjligheter	Vi redovisar inte andra mångfaldsupplysningar på grund av diskrimineringslagstiftning och GDPR. Avsteg: Åldersstruktur för ledningsgruppen och styrelse kan inte tas fram i Hogia Personal då åldersstruktur inte kan brytas ner på dessa grupper.	51–52
	405-2	Förhållandet för grundlöner och ersättningar mellan kvinnor och män		51
Ikke-diskriminering	103-1, 2, 3	Hållbarhetsstyrning		15, 35, 37–39, 41–42
	406-1	Antal fall av diskriminering och vidtagna åtgärder		51

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Göteborgs Hamn AB, org.nr 556008-2553

UPPDRAG OCH ANSVARSFÖRDELNING

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2018 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

GRANSKNINGENS INRIKTNING OCH OMFATTNING

Vår granskning har skett enligt FAR:s rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

UTTALANDE

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Göteborg den 11 februari 2019

Ernst & Young AB

Magnus Karlström

Auktoriserad revisor

Styrelsen om hållbarhetsrapport enligt årsredovisningslagen (ÅRL)

Denna hållbarhetsredovisning utgör koncernens och bolagets lagstadgade hållbarhetsrapport och är en del av förvaltningsberättelsen för Göteborgs Hamn AB med organisationsnummer 556008-2553. Hållbarhetsrapporten innehåller Göteborgs Hamn AB:s information om de viktigaste inslagen för förståelsen av företagets utveckling, ställning och resultat samt konsekvenserna av verksamheten, däribland upplysningar i frågor som rör miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption.

Styrelsen i sin helhet bekräftar, utifrån sin bästa kunskap och övertygelse, följande:

- Hållbarhetsrapporten har upprättats enligt årsredovisningslagen.
- Hållbarhetsrapporten innehåller inga väsentliga felaktiga uppgifter, inga väsentliga uppgifter har utelämnats och alla uppgifter är förenliga med innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Göteborg den 11 februari 2019

Ulrika Messing
Styrelsens ordförande

Ronnie Ljungh
Vice ordförande

Jan Hallberg
Vice ordförande

Cecilia Magnusson

Bertil Hallén

Jan Annerback

Erling Bager

Eva Olofsson

Johnny Bröndt

Magnus Kårestedt
Verkställande direktör

*Certifierade inom kvalitet (ISO 9001),
miljö (ISO 14001) och arbetsmiljö (OHSAS 18001).*

Göteborgs Hamn, 403 38 Göteborg. Telefon 031-368 75 00. www.goteborgshamn.se

**PORT OF
GOTHENBURG**

The Port of Scandinavia

Bilaga 7

2019-02-11

Ärende – Revisorernas rapporter

Bolaget gör bedömningen att handlingen kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Handlingen publiceras därför inte.

Frågor och förfrågningar rörande utlämnande av allmänna handlingar kan ställas till diarie@portgot.se

Ärende – Årsbokslut 2018

Förslag till beslut

Styrelsen beslöt godkänna det till kallelsen fogade förslaget till årsbokslut 2018. Vidare beslöt styrelsen att föreslå årsstämman att fastställa resultat- och balansräkning samt att disponera resultatet på sätt som framgår av det i kallelsen fogade förslaget till årsredovisning.

Utse ombud till årsstämmor 2019 Göteborgs Hamns dotterbolag

Förslag till beslut:

Styrelsen utsåg Jan Hallberg att företräda Göteborgs Hamns aktier vid årsstämmor i Arendal Holding AB och Göteborgs Stuveri AB.

Nominering av styrelse till bolag, ägda av Göteborgs Hamn AB

Styrelsen i de kommunala bolagen skall nominera ledamöter till respektive dotterbolags styrelse för 2019.

Förslag till beslut:

Styrelsen beslöt nominera föreslagna styrelser för 2019 till bolag ägda av Göteborgs Hamn AB

Vilande bolag

Arendal Holding AB

Ledamot: Anna Olsson

Suppleant Malin Collin

Göteborgs Stuveri AB

Ledamot: Anna Olsson

Suppleant Malin Collin

Ärende – Finansiella anvisningar för Göteborgs Hamn AB 2019

Förslag till beslut

Styrelsen beslöt fastställa bolagets förslag till Finansiella anvisningar.

1. Inledning

Göteborgs Hamn AB:s finansiella anvisningar syftar tillsammans med Göteborgs Stads finanspolicy och finansiella riktlinjer klargöra ansvarsfördelning mellan staden och Göteborgs Hamn AB för den finansiella verksamheten.

Anvisningarna skall fastlägga riktlinjer och riskramar för Göteborgs Hamn AB samt fastställa rutiner för finansiell styrning, kontroll och rapportering.

Kommunfullmäktige har beslutat om finansiell samordning i koncernen (KF handling 2013 nr 213) vilket innebär att stadens samlade medelsförvaltning och finansiella riskhantering samordnas i den övergripande finansfunktion som idag ligger på Stadsledningskontoret. Under en övergångsperiod innebär det att respektive bolag ansvarar för sina utestående lån och derivat till dessa löper ut och ersätts med kontolösning.

2. Organisations- och ansvarsfördelning

Anvisningarna är anpassade efter av Kommunfullmäktige och Kommunstyrelse beslutad finanspolicy och finansiella riktlinjer.

2.1 Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets finansfunktion, enheten för finans, tillgodoser stadens och dess helägda bolags behov av finansiella tjänster.

2.2 Göteborgs Hamn AB

Göteborgs Hamn AB skall ha, av bolagsstyrelsen beslutade, finansiella anvisningar baserade på Göteborgs Stads finanspolicy och finansiella riktlinjer och med utgångspunkt i den egna verksamhetens förutsättningar.

Göteborgs Hamn AB får inte utsätta staden för finansiella risker som ligger utanför stadens policy och riktlinjer.

Göteborgs Hamns finansiella anvisningar skall årligen beslutas i bolagsstyrelsen och skickas till enheten för Finans. Göteborgs Hamn AB finansiella anvisningar skall kontinuerligt revideras, och vid behov justeras, för att upprätthållen löpande anpassning till framför allt Göteborgs Stad finanspolicy.

Beslut om finansiella anvisningar får inte delegeras vidare. Alla avvikelser från anvisningarna skall omedelbart rapporteras till enheten för finans. Göteborgs Hamn AB skall lämna kvartalsvisa finansiella rapporter till enheten för Finans i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar.

Enheten för Finans skall användas för bolagens finansiella tjänster och utför ingen kreditprövning av Göteborgs Hamn AB.

Göteborgs Hamn AB inkl. dotterbolag skall ingå avtal med enheten för Finans som reglerar villkoren och förutsättningarna för finansiella tjänster. Avtal skall uppdateras årligen.

2.3 Göteborgs Hamn AB:s organisation och delegering

Göteborgs Hamns styrelse ansvarar för anvisningarnas innehåll och vid behov ändra denna samt ta del av information om förvaltningens resultat som tillhandahålls av bolagets VD.

Verkställande direktören eller den han/hon väljer att delegera uppgifterna till, vanligtvis företagets finans-/ekonomiavdelning, har huvudansvaret för att verka på ett professionellt och kostnadseffektivt sätt i enlighet med anvisningarna för att:

- praktiskt hantera in- och utbetalningar, kassaförvaltning och kontohantering.
- praktiskt hantera bolagets upplåning, uppföljning och kontroll av låneförfall, samt ny upptagning och registrering av lån.
- se till att tillräcklig tillgång till likvida medel finns i bolaget för den löpande verksamheten samt för beslutade investeringar
- aktivt hantera de GHAB finansiella riskerna.
- ge styrelsen förslag på förändringar av anvisningarna
- samla, verifiera och rapportera utfall av det finansiella resultatet, aktuella nyckeltal.
- se till att en fungerande organisation och ansvarsfördelning finns
- upprätthålla god intern kontroll inom finansverksamheten

3. GHAB:s anvisningar för medelsförvaltningen

3.1 Bolagets skuld

Bolagets skuld ska rymmas inom av styrelsen beslutad volym.

Bolagets skuld består av följande delar;

- Extern skuld
- Skulder hos Stadsledningskontoret, Göteborgs stad utanför finansiell samordning
- Finansiell samordning (kontolösning)

För skulder utanför den finansiella samordningen ansvarar styrelsen för ränterisken. Räntan för skuld inom finansiell samordning beslutas av ägaren. Här ansvarar styrelsen endast för skuldvolymen.

3.2 Hantering av ränterisk

Omfattar endast extern skuld och skulder utanför finansiell samordning. Minst 70 % denna skuld ska vara räntesäkrad.

3.3 Hantering av valutarisk

Valutarisk är inte tillåtet när det gäller:

- finansiella tillgångar och skulder
- försäljningar och köp av varor eller tjänster av väsentligt belopp.

Valutasäkring skall göras vid köp/försäljning av varor och tjänster i utländsk valuta som överstiger 100 000 kronor.

Tillåtna instrument: valutatermin, valutaswap. Motpart Göteborgs Stad finansavdelning.

3.4 Derivatinstrument

Derivatinstrument får inte användas i spekulativt syfte utan endast för ränte- och valutasäkring.

4. Rutiner för finansiell styrning, kontroll och rapportering

Staden och dess direkt och indirekt helägda bolag ska upprätta rutiner som säkerställer god intern kontroll, rapportering och uppföljning samt riskutvärdering.

4.1 Lånevolym

Styrelsen fastställer minst årligen maximal lånevolym i samband med beslut om resultatbudget och investeringsbudget.

4.2 Rapporteringsskyldighet

Till styrelsen rapporteras vid varje styrelsemöte följande;

- Utestående lån och förfallostruktur för externa lån och lån hos Göteborgs stad
- Utestående belopp och förfallostruktur för ränteswapar
- Utestående lån inom kontolösning
- Totalt utestående lån
- Totalt av styrelsen beviljad lånevolym

Bolagen skall till finans lämna in:

- Av styrelsen beslutade finansiella anvisningar baserade på stadens finanspolicy och finansiella riktlinjer. Beslut om finansiella anvisningar får inte delegeras vidare. Alla avvikelser skall rapporteras till finans.
- Den löpande likviditetsprognosen för kommande fyra veckor rapporteras veckovis på fredagar.
- Den långsiktiga likviditetsprognosen för de kommande 12 månadens som rapporteras i november varje år och uppdateras löpande i mars och augusti.
- Prognoser för låneupplåning utifrån framtagna 10-åriga investeringsplaner.

**PORT OF
GOTHENBURG**

The Port of Scandinavia

Bilaga 12

2019-02-11

Ärende – Fastställande Miljöplan 2019

Bolaget gör bedömningen att handlingen kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Handlingen publiceras därför inte.

Frågor och förfrågningar rörande utlämnande av allmänna handlingar kan ställas till diarie@portgot.se

**PORT OF
GOTHENBURG**

The Port of Scandinavia

Bilaga 13

2019-02-11

Ärende – Inriktningsbeslut Varumärkesstrategi

Bolaget gör bedömningen att handlingen kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Handlingen publiceras därför inte.

Frågor och förfrågningar rörande utlämnande av allmänna handlingar kan ställas till diarie@portgot.se

**PORT OF
GOTHENBURG**

The Port of Scandinavia

Bilaga 14

2019-02-11

Ärende – Inriktningsbeslut järnvägsutlastning Energihamnen

Bolaget gör bedömningen att handlingen kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Handlingen publiceras därför inte.

Frågor och förfrågningar rörande utlämnande av allmänna handlingar kan ställas till diarie@portgot.se

**PORT OF
GOTHENBURG**

The Port of Scandinavia

Bilaga 15

2019-02-11

Ärende – Inriktningsbeslut ökad kajkapacitet för Preems förnybara produktion

Bolaget gör bedömningen att handlingen kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Handlingen publiceras därför inte.

Frågor och förfrågningar rörande utlämnande av allmänna handlingar kan ställas till
diarie@portgot.se

**PORT OF
GOTHENBURG**

The Port of Scandinavia

Bilaga 16

2019-02-11

Ärende – Tilläggsbeslut Kompletterande ytbyte APMT

Bolaget gör bedömningen att handlingen kan innehålla uppgifter som omfattas av sekretess enligt Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Handlingen publiceras därför inte.

Frågor och förfrågningar rörande utlämnande av allmänna handlingar kan ställas till diarie@portgot.se

Beslutsunderlag F

Utfärdat 2019-01-21

Diarienummer 0007/19

Handläggare: Andreja Sarcevic, bolagsansvarig

Telefon: 031- 368 54 61

E-post: andreja.sarcevic@gshab.goteborg.se

Handlingsplan från ägardialog 2018 med Göteborgs Hamn AB

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Styrelsen fastställer handlingsplanen för Göteborgs Hamn AB samt förklarar ägardialogen för år 2018 som slutförd.
2. Styrelsen överlämnar handlingsplanen till kommunstyrelsen som en del i fullgörandet av skyldigheten att återföra väsentlig och strategisk information från ägardialogerna till kommunstyrelsen/kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Enligt Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag och ägardirektivet för Göteborgs Stadshus AB [nedan Stadshus] ska Stadshus genomföra årliga ägardialoger med moderbolagen och de interna bolagen. Ägardialogen mellan styrelsen i Stadshus och Göteborgs Hamn AB [nedan Hamnen] hölls den 17 december 2018. Resultatet av ägardialogen ställs samman i en handlingsplan som beskriver aktiviteter, ansvar och tidplan. 2018 års handlingsplan för Göteborgs Hamn AB innehåller aktiviteter kopplade till Hamnens roll som landlord, finansiering av farledsfördjupningen och utdelningskrav.

Ekonomiska konsekvenser

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Barnperspektivet

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Mångfaldsperspektivet

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Jämställdhetsperspektivet

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Miljöperspektivet

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Omvärldsperspektivet

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Bilagor

1. Handlingsplan från 2018 års ägardialog med Göteborgs Hamn AB

Ärendet

Föreliggande ärende är en handlingsplan som beskriver aktiviteter, ansvar och tidplan utifrån 2018 års ägardialog mellan styrelserna i Stadshus och Hamnen.

Beskrivning av ärendet

I Stadshus ägardirektiv anges att syftet med bolaget är att i dialog med bolagen främja en aktiv ägarstyrning av stadens bolag. Stadshus ska genomföra årliga ägardialoger på såväl styrelse- som tjänstemannanivå med moderbolagen och de interna bolagen.

Ägardialogerna ska ha en tydlig struktur och bland annat utgå från bolagens affärsplaner, investeringsplaner, budget och andra strategiska styrdokument.

Ägardialogerna är det enskilt viktigaste instrumentet för aktiv ägarstyrning och utgör ett strategiskt forum för framtids- och utvecklingsfrågor i relationen mellan koncernmoder och respektive moderbolag. Dialogerna genomförs enligt en utarbetad metod och struktur med ett innehåll som anpassas till den specifika underkoncernens utmaningar. Respektive ägardialog avslutas med en summering av vad som framkommit och sammanställning över de aktiviteter som bör genomföras för att öka den affärsmässiga samhällsnyttan med ägandet. Resultatet av ägardialogen ställs samman i en handlingsplan som beskriver aktiviteter, ansvar och tidplan. 2018 års handlingsplan för Göteborgs Hamn AB innehåller aktiviteter kopplade till Hamnens roll som landlord, finansiering av farledsfördjupningen och utdelningskrav.

Handlingsplanen överlämnas till styrelsen i Göteborgs Hamn AB samt till kommunstyrelsen som en del i uppfyllandet av skyldigheten att återföra väsentlig information.

Stefan Söderlund
VD, Göteborgs Stadshus AB

Datum: 2019-01-21

Diarienummer 0007/19

Handläggare: Andreja Sarcevic

Handlingsplan från ägardialog med Göteborgs Hamn AB

Genomfört den 17 december 2018

Aktivitet	Ansvar	Tidplan
Rollen som landlord I rollen som landlord ska GHAB fokusera på strategiska utvecklingsfrågor medan ansvaret för ”affären” har överlämnats till andra aktörer som opererar i hamnen. En tydlig strategi för arbetet med att skapa förutsättningar för ökad tillväxt i hamnen förutsätter tydlighet i synen på sin egen roll som landlord. Till ägardialogen formulerade styrelsen i Stadshus AB följande frågor till styrelsen i Göteborgs Hamn AB gällande bolagets roll som landlord: Hur ser styrelsen på bolagets roll som landlord och hur arbetar styrelsen/bolaget med att tydliggöra rollen som landlord? Hur gör andra jämförbara offentligt ägda hamnar med liknande struktur som GHAB för att skapa tydlighet i ansvarsfördelningen mellan hamnbolaget och aktörer som opererar i hamnen? Eftersom frågorna inte hann diskuteras under ägardialogen efterfrågar styrelsen i Stadshus skriftlig rapportering från Hamnen utifrån ovanstående frågeställningar. Rapporten ska beskriva styrelsens strategi gällande rollen som landlord inom samtliga segment samt en beskrivning av hur andra jämförbara offentligt ägda hamnar agerar i rollen som landlord. Rapporten ska tillställas styrelsen i Stadshus i maj 2019 som underlag till temamöte och ägardialog 2019.	Styrelsen i Göteborgs Hamn AB	Att behandlas Stadshus AB, juni 2019 (temamöte)

Farledsfördjupning Den 2 juni 2018 lämnade dåvarande regeringen besked om en medfinansiering av farledsfördjupning i Göteborgs Hamn med 1,255 miljarder kronor. Regeringsbeslutet bygger på principen om en tredjedelsfinansiering mellan stat, Göteborgs Hamn och EU. Under ägardialogen diskuterades aktuell status av arbetet med farledsfördjupningen, med särskilt fokus på hur investeringen ska finansieras och hamnens strategi för att säkra medfinansiering från EU. Trafikverket, Sjöfartsverket och Göteborgs Hamn har bildat styrgrupper för fortsatt arbete med farledsfördjupningen. Staten ska genom Trafikverket driva arbetet med att säkra medfinansiering från EU. Det är av stor vikt att Göteborgs Stad säkerställer att Trafikverket tillvaratar Göteborgs intressen i arbetet gentemot EU. Hamnen får därför i uppdrag att återkomma till Stadshus med en beskrivning av hur Stadshuskoncernen (bland annat Brysselkontoret) lämpligen kan användas för att kraftsamla kring frågan. Dialog bör även föras med stadsledningskontoret kring involvering i arbetet. Rapporten ska tillställas styrelsen i Stadshus i maj 2019 som underlag till temamöte och ägardialog 2019.	Styrelsen i Göteborgs Hamn AB	Att behandlas Stadshus AB, juni 2019 (temamöte)
Utdelningskrav Under ägardialogen lyfte Hamnens styrelse frågan om utdelningsnivå till Stadshus till följd av att bolagets investeringsvolym ökar kraftigt under kommande år (bl.a. farledsfördjupning). För att klara investeringarna utan alltför omfattande lån ser bolaget ett behov av att behålla så mycket som möjligt av årsresultatet under kommande år. Stadshus AB har på uppdrag av kommunfullmäktige tagit fram förslag på hur en långsiktigt hållbar utdelningsnivå för koncernen Göteborgs Stadshus kan definieras, beräknas och implementeras. I samband med detta har styrelsen	Styrelsen i Stadshus AB	Att behandlas Utfall av Stadshus uppdrag gällande ekonomistyrningsprinciper samt underlag som Stadshus tar fram till koncernstrategiska planen kommer att användas vid 2019 års ägardialog

gett vd i uppdrag att återkomma med förslag på ekonomistyrningsprinciper som ska gälla för Stadshuskoncernen. Stadshus avser dessutom att beskriva förhållandena avseende resultat, kassaflöde, investeringar, skatt mm för koncernen i den årliga koncernstrategiska planen.		
---	--	--

Styrelsen i Göteborgs Stadshus AB